

waterschap
**Hollandse
Delta**

2e begrotingswijziging 2025

Foto: Nabezinktank rioolwaterzuiveringsinstallatie Spijkenisse

Inhoudsopgave

Algemeen	3
Inleiding	4
Leeswijzer	5
Samenvatting	7
Programma's	11
Waterveiligheid	12
Voldoende en Schoon Water	15
Waterketen	22
Wegen	30
Bestuur en Organisatie	38
Algemene dekkingsmiddelen	44
Paragrafen	46
Uiteenzetting van de financiële positie	47
Bedrijfsvoering	53
Bijlagen	57
Aansluiting	57
Lijst van afkortingen	59
Naamconventie investeringen	60

Algemeen

Inleiding

Op 27 november 2024 heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met de Programmabegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029 (verder Programmabegroting 2025).

De exploitatiebudgetten en investeringskredieten die in de Programmabegroting 2025 zijn opgenomen, zijn gebaseerd op inzichten en inschattingen die in de loop van 2024 zijn gemaakt. Door allerlei ontwikkelingen is de situatie in 2025 anders dan ingeschat en waar nodig zijn aanpassingen gedaan op basis van de meest actuele inzichten. Door middel van de 2e begrotingswijziging 2025 wordt, in het verlengde van de 1e begrotingswijziging 2025 (Burap), de Programmabegroting 2025 aangepast.

Leeswijzer

De 2e begrotingswijziging is een relatief korte en compacte rapportage waarin de mutaties op zowel exploitatie als investeringen zijn opgenomen én kort worden toegelicht. De mutaties komen tot stand op basis van gebeurtenissen die in 2025 verwacht worden. De mutaties worden per programma toegelicht en de financiële realisatiegraad wordt weergegeven.

In de paragrafen worden onder andere de mutaties op de reserves en voorzieningen en op de bedrijfsvoering toegelicht. Tot slot volgt nog een aantal bijlagen. Daarin is onder andere de aansluiting met de oorspronkelijke Programmabegroting 2025 opgenomen.

Hieronder volgt een korte toelichting op de tabellen:

Opbouw financiële tabellen exploitatie

Programma	Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroting (na bijstelling)	Bijstelling
-----------	-----------	-------------------------------------	------------	-------------------------------	-------------

De kolom 'Begroting' weerspiegelt de cijfers uit de Programmabegroting 2025. In de kolom 'Begroting (incl. wijzigingen)' zijn deze cijfers bijgewerkt met de 1e begrotingswijziging 2025 (Burap) en eventuele losse besluiten door de Verenigde Vergadering. De realisatie tot en met 31 augustus 2025 wordt weergegeven in de kolom 'Realisatie'. De kolom 'Begroting (na bijstelling)' bevat de begrotingscijfers inclusief de voorgestelde bijstellingen. De kolom 'Bijstelling' toont de voorgestelde mutaties op de budgetten zoals opgenomen in dit planning- en controlproduct.

Alle bedragen in de tabellen van deze 2e begrotingswijziging zijn afgerond (bedragen x € 1 miljoen). Dit leidt in enkele gevallen tot afrondingsverschillen.

Opbouw financiële tabellen investeringen (per programma)

Investering	M	Soort mutatie	Netto inves- tering	Netto inves- tering bijgesteld	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
-------------	---	---------------	------------------------	-----------------------------------	------------------	------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

In kolom 'M' wordt vermeld of de betreffende investering is gemandateerd aan de Verenigde Vergadering of aan het college van dijkgraaf en heemraden. In kolom 'Soort mutatie' wordt aangegeven welk type mutatie van toepassing is op de investering. Er zijn 3 categorieën:

- S = Scope: wijzigingen in de inhoud van het project.
- T = Tijd: aanpassingen in de tijdsplanning of bestuurlijke einddatum.

- F = Financiën: veranderingen in de bruto investeringen of de subsidies en bijdragen van derden.

De kolommen 'Netto investering', 'Planning aanvang' en 'Planning realisatie' tonen de laatst vastgestelde gegevens. Daarentegen bevatten de kolommen 'Netto investering bijgesteld', 'Planning aanvang bijgesteld' en 'Planning realisatie bijgesteld' de meest recent geactualiseerde informatie.

Naamconventie investeringen

Eén van de ontwikkelopgaven uit de strategische investeringsagenda is het aanpassen van de namen van de investeringen. Hiervoor is een was-wordt tabel opgesteld en deze is als bijlage toegevoegd aan deze 2e begrotingswijziging.

Samenvatting

Exploitatie

De mutaties in de 2e begrotingswijziging 2025 leiden tot een resultaat van € 2,8 miljoen voordeel. Onderstaande tabel geeft het geprognosticeerde resultaat per programma weer. Alle bedragen in de tabellen van deze 2e begrotingswijziging zijn afgerond (bedragen x € 1 miljoen). Dit leidt in enkele gevallen tot afrondingsverschillen.

(bedragen x € 1 mln.)

Programma	Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroting (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	10,5	12,7	-92,3	10,2	-2,5
Waterveiligheid	23,0	26,6	17,1	27,2	0,6
Voldoende en Schoon Water	69,9	69,2	35,8	69,5	0,2
Waterketen	94,9	94,9	57,7	91,8	-3,1
Wegen	16,2	14,8	3,7	14,3	-0,5
Bestuur en Organisatie	28,8	29,7	18,2	31,7	2,0
Dekkingsmiddelen	-222,2	-222,6	-224,8	-224,4	-1,7
Reserve mutaties	-10,5	-11,3	-8,4	-11,6	-0,3
Onttrekking aan reserves	-10,5	-12,5	-9,6	-12,8	-0,3
Toevoeging aan reserves	0,1	1,2	1,2	1,2	0,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	0,0	1,4	-100,7	-1,3	-2,8

Waterveiligheid

Het nadeel van € 0,6 miljoen op het programma Waterveiligheid is met name ontstaan als gevolg van vertraging op dijkversterkingsproject Normtraject 20-3 Geervliet-Hekelingen en het stilleggen van dijkversterkingsproject Normtraject 17-3 Oostmolendijk.

Voldoende en Schoon Water

Het nadeel van € 0,2 miljoen op het programma Voldoende en Schoon Water wordt grotendeels veroorzaakt door reparatiewerkzaamheden vanwege een verzakking van een leiding bij gemaal Putten. Hierdoor is het amoveren van de gemalen De Biersum en De Volharding uitgesteld. Daarnaast zijn de lasten op het baggerprogramma toegenomen door extra kilometers baggeren, meerkosten als gevolg van de gedragscode en categoriewijzigingen baggeren. De baten komen hoger uit dan verwacht vanwege het verkrijgen van subsidie en het afronden van enkele grote stedelijke deelopdrachten. Dit resulteert in een extra onttrekking van de reserves.

Waterketen

Bij het programma Waterketen is er een voordeel van € 3,1 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er minder kosten gemaakt worden voor onderhoud dan begroot (o.a. door een lagere prognose van het storingsonderhoud). Daarnaast is een aantal grote schoonmaakwerkzaamheden afgestemd op de planning van lopende projecten, waardoor deze werkzaamheden niet in 2025 worden uitgevoerd.

Wegen

Er wordt een voordeel gemeld van € 0,5 miljoen op het programma Wegen. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door hogere baten van de WHW-gelden. Wel zijn er meer middelen benodigd voor het uitvoeren van noodzakelijk storingsonderhoud aan wegen en bermen.

Bestuur en Organisatie

Binnen programma Bestuur en Organisatie is sprake van een financieel nadeel van € 2,0 miljoen. Dit nadeel is grotendeels het gevolg van hogere inhuurkosten door ziektevervanging, de overgang van dienst naar externe inhuur en de inzet van extra capaciteit voor de voorbereiding van investeringsprojecten. Een deel van deze kosten binnen Bestuur en Organisatie wordt opgevangen door beschikbare materiële budgetten. Daarnaast zijn de voorzieningen geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten, waarbij een aanvullende dotatie wordt voorzien. Ook is er een stijging van de kosten voor lease en brandstof, als gevolg van de inzet van extra dienstvoertuigen.

Algemene dekkingsmiddelen

Bij Algemene dekkingsmiddelen is sprake van een voordeel van € 1,7 miljoen als gevolg van een bijstelling van de belastingopbrengsten.

Investerings

Onderstaande tabel bevat het inzicht in de verwachte uitgaven 2025 (bruto investering) van de potentiële, geplande en lopende investeringen.

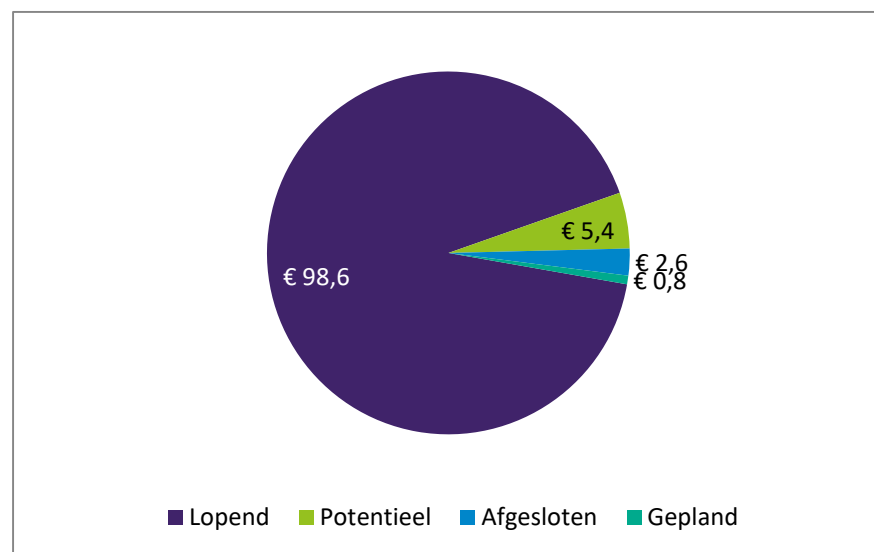
(bedragen x € 1 mln.)

Programma	Begroot	Begroot (incl. wijziging)	1e begrotingswijziging	2e begrotingswijziging
Waterveiligheid	23,3	18,8	18,8	18,8
Voldoende en Schoon Water	13,2	15,9	15,4	12,7
Waterketen	60,8	41,0	39,1	35,3
Wegen	22,9	26,7	24,2	29,0
Bestuur en Organisatie	4,5	4,9	4,9	4,9
Totaal investeringsuitgaven	124,6	107,3	102,3	100,7

Specificatie van de investeringsuitgaven (bruto investering) 2025 gesplitst naar status investeringen:

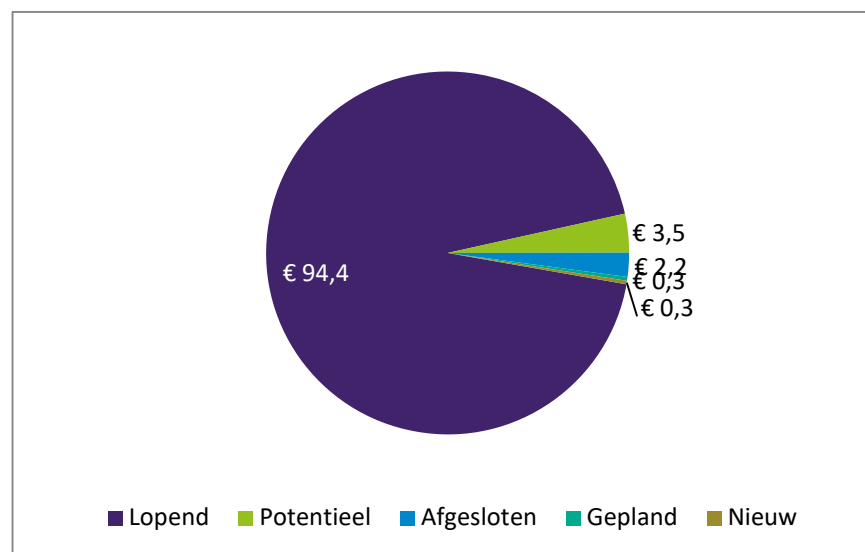
Begroot (incl. wijzigingen)

(bedragen x € 1 mln.)

Begroot (na bijstelling)

(bedragen x € 1 mln.)

Als gevolg van een herziening van de planning zijn de verwachte uitgaven voor zowel geplande als potentiële investeringen neerwaarts bijgesteld. De verwachte uitgaven voor potentiële investeringen zijn bovendien getemporiseerd op basis van de actuele inzichten in de voortgang van de voorbereidingswerkzaamheden. Ook de omvang van de lopende investeringen is verlaagd door een herijking van de verwachte uitgaven. Bij de programma's wordt dit nader toegelicht bij het onderdeel realisatiegraad.

Programma's

In dit hoofdstuk worden de mutaties ten opzichte van de gewijzigde begroting per programma toegelicht. Achtereenvolgens komen de programma's Waterveiligheid, Voldoende en Schoon Water, Waterketen en Wegen, Bestuur en Organisatie en Algemene dekkingsmiddelen aan bod.

Waterveiligheid

Exploitatie

In onderstaande tabel is het exploitatieresultaat van de 2e begrotingswijziging 2025 van het programma Waterveiligheid opgenomen.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroot (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	23,0	26,6	17,1	27,2	0,6
Lasten	26,2	28,7	17,6	28,3	-0,4
01.10 Preventie (1e laag)	25,9	28,3	17,4	27,9	-0,4
01.20 Ruimtelijke inrichting (2e laag)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
01.30 Crisisbeheersing (3e laag)	0,3	0,3	0,2	0,3	0,0
Baten	-3,3	-2,1	-0,6	-1,1	1,0
01.10 Preventie (1e laag)	-3,2	-2,0	-0,6	-1,0	0,9
01.20 Ruimtelijke inrichting (2e laag)	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1
01.30 Crisisbeheersing (3e laag)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve mutaties	-0,7	-1,5	-0,7	-1,5	0,0
Toevoeging aan reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserves	-0,7	-1,5	-0,7	-1,5	0,0
	-0,7	-1,5	-0,7	-1,5	0,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	22,3	25,2	16,4	25,8	0,6

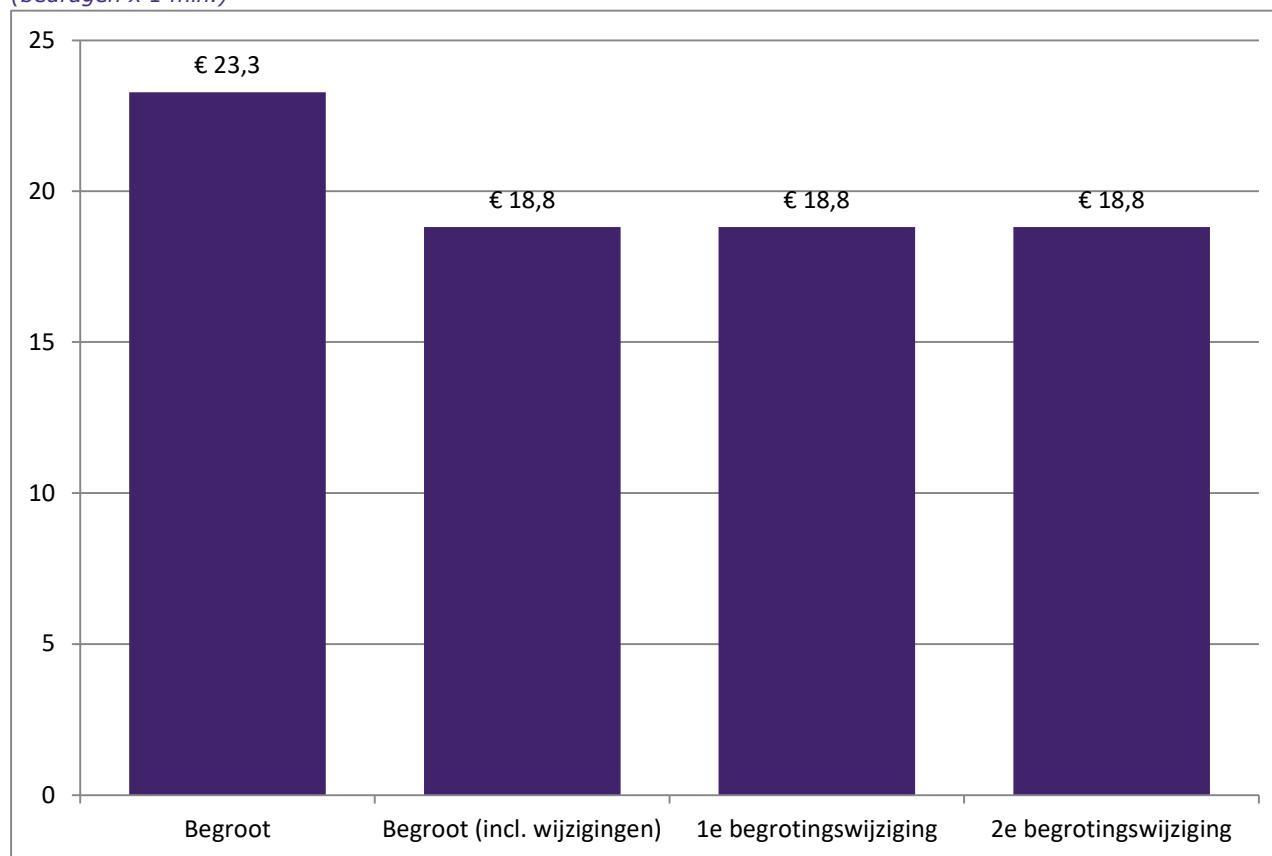
Het saldo van baten en lasten na bestemming voor het programma Waterveiligheid begroten we voor 2025 op € 25,8 miljoen. Dit is € 0,6 miljoen meer dan in de gewijzigde Programmabegroting 2025. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De planuitwerkingsfase Normtraject 20-3 Geervliet-Hekelingen is later gestart, omdat een goede afronding van de verkenningsfase meer tijd heeft gevraagd. Dit leidt tot bijstelling van het budget voor de planuitwerkingsfase (voordeel € 0,2 miljoen). Het project wordt gesubsidieerd door het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). De bijstelling van de lasten leidt ook tot een bijstelling van de baten (nadeel € 0,3 miljoen). Het verschil in verlaging tussen lasten en baten is het gevolg van ons beleid dat de lasten van uren op programma Bestuur en Organisatie worden begroot en geboekt en niet op het project, terwijl een verlaging van de uren op een project wel leidt tot een lagere bate op het project vanuit het HWBP.

- Voor de verkenningsfase Normtraject 17-3 Oostmolendijk zijn werkzaamheden voor het opstellen van het plan van aanpak (basis voor de subsidieaanvraag) aanvankelijk doorgeschoven, maar het project is inmiddels stilgelegd. In overleg met de Omgevingsdienst, provincie Zuid-Holland en het HWBP wordt bekeken hoe dit project opgepakt kan worden. Er worden geen uitgaven meer verwacht in 2025. Dit leidt tot bijstelling van de lasten (voordeel € 0,3 miljoen) en baten (nadeel € 0,7 miljoen). Ook hier is het verschil tussen de verlaging van lasten en baten het gevolg van het beleid rondom het boeken van de lasten van de uren op programma Bestuur en Organisatie.
- Na Prinsjesdag 2025 is de bijstelling van het bedrag van de solidariteitsbijdrage HWBP bekend geworden (nadeel € 0,1 miljoen). Op basis van actuele berichtgeving vanuit het HWBP/Deltafonds blijkt dat getracht wordt de extra gevraagde bijdrage vanuit de waterschappen voor 2025 terug te draaien. Hiervoor is toestemming van het ministerie van Financiën nodig. Wellicht leidt dit tot een te melden voordeel in de jaarrekening.

Investerings

In de 2e begrotingswijziging 2025 zijn voor het programma Waterveiligheid geen mutaties opgenomen.

Realisatiegraad**Grafiek realisatiegraad***(bedragen x 1 mln.)*

Verwachte realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Verwachte realisatiegraad t.o.v. gewijzigde begroting
81%	100%

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is de realisatiegraad voor het programma Waterveiligheid niet gewijzigd.

Voldoende en Schoon Water

Exploitatie

In onderstaande tabel is het exploitatieresultaat van de 2e begrotingswijziging 2025 van het programma Voldoende en Schoon Water opgenomen.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroot (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	69,9	69,2	35,8	69,5	0,2
Lasten	73,6	72,9	38,1	74,0	1,1
02.10 Basisinricht watersysteem/Basiswaterkwal	44,0	43,9	21,1	46,1	2,3
02.20 Robuust en klimaatbestendig watersysteem	21,6	21,2	12,5	20,0	-1,2
02.30 Faciliteren gebruiksfuncties	8,0	7,9	4,5	7,9	0,0
Baten	-3,7	-3,7	-2,2	-4,5	-0,8
02.10 Basisinricht watersysteem/Basiswaterkwal	-2,3	-2,3	-1,3	-3,2	-0,9
02.20 Robuust en klimaatbestendig watersysteem	-1,1	-1,1	-0,7	-1,0	0,1
02.30 Faciliteren gebruiksfuncties	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	0,0
Reserve mutaties	-4,4	-4,4	-2,3	-4,7	-0,3
Toevoeging aan reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserves	-4,4	-4,4	-2,3	-4,7	-0,3
	-4,4	-4,4	-2,3	-4,7	-0,3
Saldo van baten en lasten na bestemming	65,5	64,8	33,5	64,8	-0,1

Het saldo van baten en lasten na bestemming voor het programma Voldoende en Schoon Water begroten we voor 2025 op € 64,8 miljoen. Dit is € 0,1 miljoen minder dan in de gewijzigde Programmabegroting 2025. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Reparatiwerkzaamheden vanwege een verzakking van een leiding bij gemaal Putten (nadeel € 0,7 miljoen).
- Als gevolg van de verzakte leiding bij gemaal Putten is het amoveren van de gemalen De Biersum en De Volharding uitgesteld (voordeel € 1,0 miljoen).
- De afwikkeling van de door Evides geleden schade ten gevolge van de door het waterschap Hollandse Delta in juli 2020 in de Bernisse uitgevoerde maaiwerkzaamheden (nadeel € 0,2 miljoen).
- Een aantal stuwen en duikers uit de vervangingsinvestering bleken onder de grenswaarde te komen voor een investering en moeten vanuit de exploitatie gefinancierd worden (nadeel € 0,3 miljoen).

- Door de complexiteit van de gedragscode kunnen niet alle werkzaamheden voor beschoeiingen worden uitgevoerd (voordeel € 0,2 miljoen).
- De lasten op het baggerprogramma zijn toegenomen (nadeel € 1,0 miljoen) door extra kilometers baggeren, meerkosten als gevolg van de gedragscode en categoriewijzigingen baggeren. De baten komen hoger uit dan verwacht (voordeel € 0,7 miljoen) vanwege het verkrijgen van subsidie en het afronden van enkele grote stedelijke deelopdrachten. Dit resulteert in een extra onttrekking van de reserves van € 0,3 miljoen.
- Voor de uitvoering van het plan reductie gewasbeschermingsmiddelen zijn hogere lasten (nadeel € 0,2 miljoen) en is er subsidie ontvangen vanuit de Impulsregeling Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (voordeel € 0,3 miljoen).
- Er is in 2024 meer van het onderzoeksprogramma Brielse Meer uitgevoerd dan gepland, waardoor de opgave in 2025 anders was dan voorzien (voordeel € 0,2 miljoen). Als gevolg hiervan ontvangen we in 2025 een lagere bijdrage (nadeel € 0,1 miljoen).
- De kapitaallasten zijn bijgesteld op basis van de geactualiseerde rente, dit betreft een voordeel op de lasten van € 0,1 miljoen.
- Daarnaast zijn meerdere kleinere verschillen (nadeel € 0,2 miljoen).

Investerings

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de investeringen van het programma Voldoende en Schoon Water opgenomen.

Lopende investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7103100219 Nw.BesturingWatersyst TechnAutom(NBWS-TA	VV	F	sep-2018	dec-2025	sep-2018	dec-2025
7103100368 Waterberging hart van Reyeroord	VV	T	jun-2022	dec-2025	jun-2022	dec-2026
7103100378 Optimaliseren stuw Bolkafstraat (09307ST)	DH	F	mei-2024	dec-2025	mei-2024	dec-2025
7103300150 Vervangen Stuwen 2025	DH	T	dec-2024	dec-2025	dec-2024	dec-2026
7103300152 Opslaglocaties duurzaamheid en veiligheid VPRBGO	VV	T	mei-2023	dec-2025	mei-2023	jun-2026
7103300153 Gemaal Arnoldus Botbijlweg	DH	T	mei-2024	dec-2025	mei-2024	jul-2026
7103300158 Gemaal Volharding (11019GM)	DH	T	apr-2025	jun-2026	apr-2025	dec-2026
7103300161 Vervangen FO's	DH	S	dec-2024	dec-2025	dec-2024	dec-2025
7103300162 Verplaatsen Zonnestuw Lange Sluis (12305ST)	DH	F	dec-2024	dec-2025	dec-2024	dec-2025
7103300167 Vervangen beschoeiingen 2025	DH	T	dec-2024	dec-2025	dec-2024	dec-2026

Toelichting lopende investeringen

7103100219 Nieuwe Besturing Watersystemen Technische Automatisering (NBWS-TA)

Financiën

Bij het ombouwen van de objecten blijkt dat de gegevens over de huidige werking niet altijd bekend zijn. Dit bemoeilijkt het uniformeren van de kunstwerken. Hierdoor is er extra inzet van waterschap Hollandse Delta en de leverancier nodig, wat leidt tot extra kosten.

7103100368 Waterberging hart van Reyeroord

Tijd

De afstemming over het ontwerp met gemeente Rotterdam heeft langer geduurd. De uitvoering van het laatste deel van het project moet hierdoor nog plaatsvinden en staat gepland voor 2026.

7103100378 Optimaliseren stuw Bolkafstraat (09307ST)

Financiën

Vanwege een gunstige aanbesteding is de uitvoering lager uitgevallen dan was geraamd.

7103300150 Vervangen Stuwen 2025

Tijd

Het vergunningentraject van 1 van de stuwen duurt langer dan was gepland. Hierdoor verschuift de uitvoering naar 2026.

7103300152 Opslaglocaties duurzaamheid en veiligheid VPBGO

Tijd

De voorbereidingen voor de werkzaamheden zijn in volle gang, maar hebben vertraging opgelopen, omdat hiervoor meer afstemming nodig bleek. Daarbij is gekeken om in de uitvoering een aantal werkzaamheden te bundelen. De verwachting is dat de uitvoering begin 2026 wordt afgerond.

7103300153 Gemaal Arnoldus Botbijlweg

Tijd

Door een langere voorbereidingstijd en afstemming met de omgeving vindt de uitvoering naar verwachting aan het einde van het jaar plaats, waardoor de oplevering begin 2026 wordt verwacht.

7103300158 Gemaal Volharding (11019GM)

Tijd

Als gevolg van vertraging in de vergunningverlening en afstemming daarover, kunnen de activiteiten pas in 2026 uitgevoerd worden. Hierdoor verschuift de realisatiedatum naar eind 2026.

7103300161 Vervangen FO's**Scope**

Bij de aanschaf van de frequentieomvormers bleek dat deze lager waren dan was geraamd. Hierdoor kunnen er meer frequentieomvormers worden vervangen en wordt de door het college van dijkgraaf en heemraden vastgestelde scope van deze investering nogmaals uitgebreid.

7103300162 Verplaatsen Zonnestuw Lange Sluis (12305ST)**Financiën**

Vanwege een gunstige aanbesteding is de uitvoering voordeliger uitgevallen dan was geraamd.

7103300167 Vervangen beschoeiingen 2025**Tijd**

Door extra onderzoeken vanwege de nieuwe gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud schuift een deel van de werkzaamheden door naar 2026.

Potentiële investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7103300148 Renovatie Gemaal de Haas van Dorsser	DH	T	2026	2027	2025	2029

Toelichting potentiële investeringen**7103300148 Renovatie Gemaal de Haas van Dorsser****Tijd**

De planning is aangepast op basis van een actueel plan van aanpak behorend bij de kredietaanvraag.

Nieuwe investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Jaar van aanvang	Jaar van realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7103300181 Technische aansluitingen De Klomp-Oude Tonge	VV	2025	2027	0,3	0,0	0,3
7103300182 Vervanging E-motor en schakelkast Gemaal Westplaat II	VV	2025	2025	0,2	0,0	0,2

7103300181 Technische aansluitingen De Klomp-Oude Tonge

In de voorbereiding voor het opstellen van de investeringsvoorstellen voor de steunpunten Oude-Tonge en De Klomp is het noodzakelijk om opdrachten te verstrekken voor het aanvragen van nutsvoorzieningen. Het aanvragen van nutsvoorzieningen kon in het verleden plaatsvinden bij het opstarten van een project. Door de netcongestie en de plaats op de wachtlijst moet dit al zo vroeg mogelijk gebeuren. Deze aanvragen zijn gedaan bij de netbeheerder. Met of zonder nieuwbouw waren deze aanvragen namelijk noodzakelijk. Sinds de sloop van het gebouw op de locatie De Klomp vindt het verwarmen van de locatie veelal elektrisch plaats. Daardoor is het verbruik op deze locatie hoger dan de contractwaarde waardoor een vergroting van de aansluiting hoe dan ook nodig is. Voor Oude-Tonge geldt dat er een gedeelde elektra-aansluiting is voor het gemaal De Haas van Dorsser en het steunpunt. Voor een goed energiebeheer moeten beide punten eigenlijk een aparte meter hebben. Voor deze locatie geldt eveneens dat het verbruik hoger ligt dan de contractwaarde waardoor een vergroting van de aansluiting noodzakelijk is. De totale raming voor de al op voorhand te maken kosten is € 0,25 miljoen. Door de netcongestie en de prioritering bij de netbeheerder is op dit moment niet in te schatten wanneer de kosten daadwerkelijk in rekening worden gebracht, als einddatum wordt daarom 2027 aangehouden. Voorgesteld wordt om het krediet direct beschikbaar te stellen.

7103300182 Vervanging E-motor en schakelkast Gemaal Westplaat II

Diverse onderdelen van het gemaal Westplaat II zijn vervangen, dit betreft o.a. de schakelkast en elektromotor.

De schakelkast was verouderd en de elektromotor versleten, door de vervanging voldoet het gemaal weer aan de gestelde eisen. De werkzaamheden waren gepland in de exploitatie maar classificeren als investering. Voorgesteld wordt om het krediet direct beschikbaar te stellen.

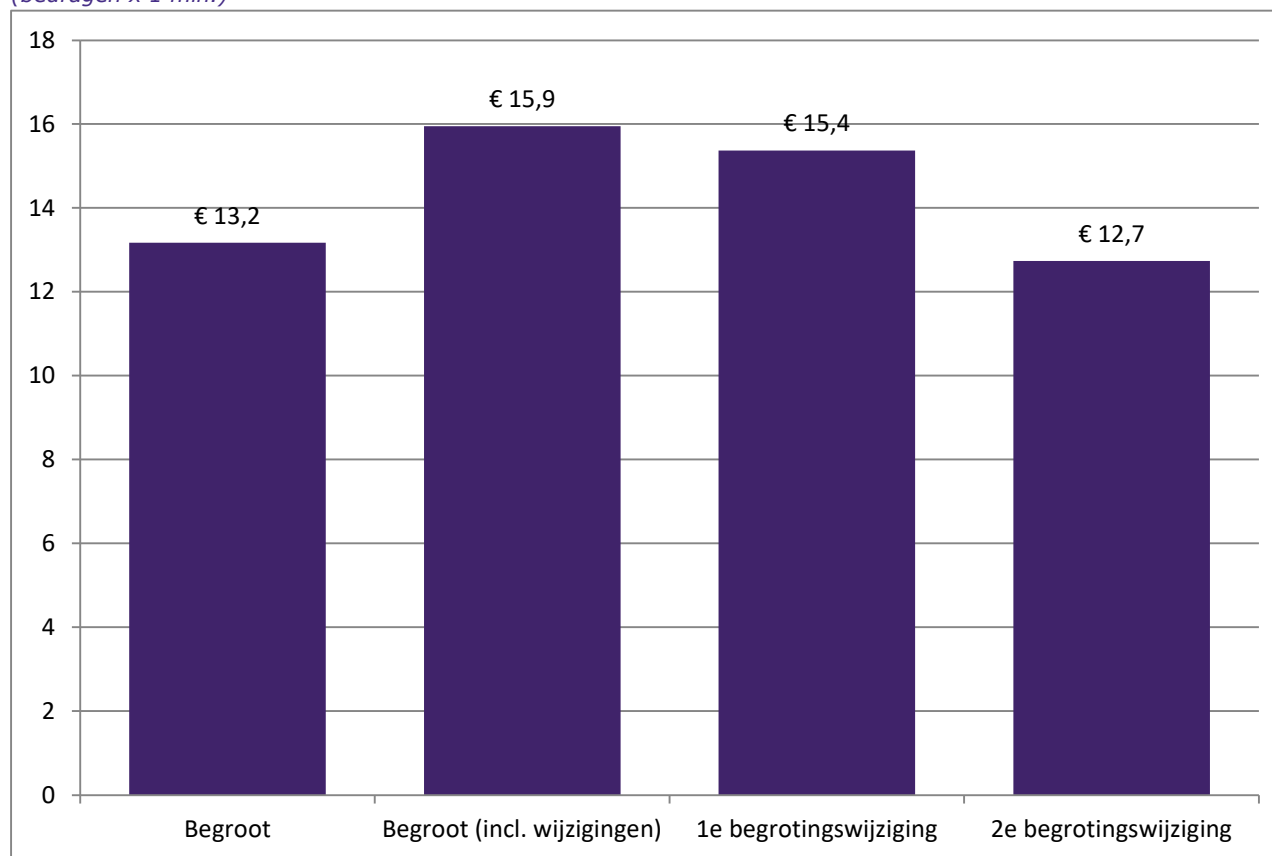
Programmabrede risicokrediet

In de periode tussen de meetmomenten van de 1e begrotingswijziging (Burap) en de 2e begrotingswijziging (17 september 2025) zijn er voor het programma Voldoende en Schoon Water geen benuttingen geweest. In deze periode zijn er 7 kredieten vrijgemaakt, waardoor er een afdracht is gedaan aan het risicokrediet van € 2,4 miljoen. Omdat de meeste investeringen nog aan het begin van de uitvoering staan en er nog weinig risico's zijn opgetreden, is het huidige risicokrediet voldoende om het actuele risicoprofiel van het programma te kunnen dekken.

Verloopoverzicht Programmabrede risicokrediet

(bedragen x 1 mln.)

Programma	Beginstand 2025	Toegevoegd	Benut	Extra toevoeging	Huidig krediet
Voldoende en Schoon Water	2,9	2,4	0,0	0,0	5,3

Realisatiegraad**Grafiek realisatiegraad***(bedragen x 1 mln.)*

Verwachte realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Verwachte realisatiegraad t.o.v. gewijzigde begroting
97%	80%

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is er voor het programma Voldoende en Schoon Water een negatief verschil van € 3,2 miljoen opgetreden. Dit is het gevolg van verschillende opgetreden vertragingen binnen het programma. De voorbereiding van een aantal projecten heeft vertraging opgelopen, onder meer omdat er meer afstemming nodig bleek en vergunningprocedures langer duurden. Ook zijn er enkele tegenvallers in de uitvoering van een paar projecten opgetreden, waardoor een deel van de geplande werkzaamheden doorschuift naar 2026. De financiële effecten van deze vertragingen worden deels gecompenseerd door een extra aangekocht perceel ter verbetering van de waterkwaliteit en berging op Goeree-Overflakkee en meerkosten als gevolg van extra werkzaamheden.

Grondverwerving

In de Verenigde Vergadering van 10 juli 2024 is een krediet beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden vooruitlopend op de watergebiedsplannen. Daarin is ook toegezegd dat we de Verenigde Vergadering op de hoogte brengen van de grondaankopen die gedaan zijn op dit krediet.

Inmiddels is er een viertal percelen aangekocht, te weten:

- 1 perceel voor het watergebiedsplan Oudeland en Binnenmaas.
- 1 perceel voor het watergebiedsplan Voorne Oost.
- 1 perceel voor het watergebiedsplan Putten.
- 1 perceel voor het watergebiedsplan Flakkee Oosthoek.

Waterketen

Exploitatie

In onderstaande tabel is het exploitatieresultaat van de 2e begrotingswijziging 2025 van het programma Waterketen opgenomen.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroot (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	94,9	94,9	57,7	91,8	-3,1
Lasten	99,7	99,6	61,0	96,6	-3,0
03.10 Beheer RWZI's	99,4	99,3	60,9	96,3	-3,0
03.20 Impact op oppervlakte water	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
03.30 Doelmatige waterketen	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0
Baten	-4,7	-4,7	-3,4	-4,8	0,0
03.10 Beheer RWZI's	-4,7	-4,7	-3,3	-4,7	0,0
03.20 Impact op oppervlakte water	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
03.30 Doelmatige waterketen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve mutaties	-1,0	-0,9	-0,9	-0,9	0,0
Toevoeging aan reserves	0,0	1,2	1,2	1,2	0,0
	0,0	1,2	1,2	1,2	0,0
Onttrekking aan reserves	-1,0	-2,1	-2,1	-2,1	0,0
	-1,0	-2,1	-2,1	-2,1	0,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	93,9	94,0	56,8	90,9	-3,1

Het saldo van baten en lasten na bestemming voor het programma Waterketen begroten we voor 2025 op € 90,9 miljoen. Dit is € 3,1 miljoen minder dan in de gewijzigde Programmabegroting 2025. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Voor het onderhoud worden minder kosten gemaakt dan begroot (voordeel € 2,3 miljoen). Dit wordt onder andere veroorzaakt door een lagere prognose van het storingsonderhoud (voordeel € 1,0 miljoen). Daarnaast is een aantal grote schoonmaakwerkzaamheden afgestemd op de planning van lopende projecten. De schoonmaakwerkzaamheden worden daarom niet uitgevoerd in 2025 (voordeel € 1,0 miljoen). Door minder onderhoudswerkzaamheden is ook minder externe inzet van monteurs benodigd (voordeel € 0,3 miljoen).
- Voor de procesvoering worden meer kosten gemaakt dan begroot (nadeel € 0,2 miljoen). Dit wordt veroorzaakt door een hogere energie inkoop als gevolg van een lager rendement van één gasmotor op Sluisjesdijk.

Daarnaast is de prognose van de slibafvoer hoger dan begroot, dit leidt tot hogere verwerkingskosten (nadeel € 0,4 miljoen). Een deel van dit nadeel wordt gecompenseerd door lagere energiekosten op de rioolgemaal. Deze kosten zijn lager uitgevallen door de gunstige weersomstandigheden in het voorjaar (voordeel € 0,2 miljoen).

- Er zijn minder risico's en kansen opgetreden, waardoor het risico- en kansenbudget niet volledig wordt benut (voordeel 0,2 miljoen).
- De onderhoudskosten voor de technische automatisering kent een sterke relatie met het project Vervanging-modernisering TA Waterketen. Op basis van de vertraging in het project zijn de onderhoudskosten bijgesteld (voordeel € 0,1 miljoen).
- Er is een vertraging ontstaan in de aanschaf van 2 type analyzers die benodigd zijn vanuit het landelijke versnellingsprogramma lachgas. Het begrote onderhoudsbudget voor deze analyzers wordt niet benut in 2025 (voordeel € 0,2 miljoen).
- De kosten voor de monsternamen door AQUON vallen hoger uit dan begroot (nadeel € 0,1 miljoen). Dit wordt veroorzaakt door een hogere prijs per eenheid. De afname van het aantal monsternamen blijft in de waterketen gelijk.
- Naar aanleiding van een bijstelling van de rentelasten zijn de kapitaallasten geactualiseerd. Ook de inhaalafschrijving is aangepast, gebaseerd op een gecorrigeerde boekwaarde (voordeel € 0,5 miljoen).
- Op basis van de geactualiseerde prognose is de verwachting dat de bijdrage van de gemeente op basis van de afvalwaterakkoorden hoger is (voordeel € 0,1 miljoen).

Investerings

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de investeringen van het programma Waterketen opgenomen.

Lopende investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7304000079 Vervangen Rioolgemaal Oudenhorn schakelkasten	DH	F	dec-2023	dec-2025	dec-2023	dec-2025
7304000080 Vervangen RG Heenvliet schakelkasten	DH	F	dec-2023	dec-2025	dec-2023	dec-2025
7304100118 Online meters waterlijn rwzi's	VV	T	jun-2020	jun-2025	jun-2020	dec-2027
7304100121 Vervanging-modernisering TA Waterketen	VV	T	sep-2022	mrt-2026	sep-2022	dec-2027
7304100171 ALM Goeree Overflakke-Spijkenisse	VV	F	jan-2021	mrt-2028	jan-2021	mrt-2028
7304100190 Verv aansl+verzakt leidingwerk Dordr	VV	F	sep-2022	jun-2026	sep-2022	jun-2026
7304100193 Rwzi Dokhaven Gaswassers en A- en B-trap Slibsilo	DH	F	apr-2023	dec-2025	apr-2023	dec-2025
7304100195 Vervangen hoofdverdelers rwzi Dokhaven	DH	F	apr-2023	dec-2025	apr-2023	dec-2025
7304100197 RWZI duurzaamheid en veiligheid VPRBGO	VV	T	mei-2023	dec-2026	mei-2023	dec-2027
7304100204 ALM Goeree Overflakke - Spijkenisse fase 1	VV	T-F	feb-2025	dec-2027	feb-2025	mrt-2028
7304100215 Revisie slibretourpompen rwzi Dokhaven	DH	T	jul-2023	dec-2025	jul-2023	dec-2026
7304100217 Leidingwerk retourslibgemaal RWZI Hoogvliet	DH	T	dec-2023	dec-2025	dec-2023	dec-2026

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7304100220 Aanschaf meetapparatuur Lachgas	VV	T	apr-2024	dec-2025	apr-2024	dec-2026
7304100224 Vervanging ruimerbrug rwzi Hellevoetsluis	DH	S-F	mei-2024	mrt-2026	mei-2024	mrt-2026
7304100227 Vervangen puntbeluchters rwzi Dokhaven	VV	F	jul-2024	jun-2025	jul-2024	jun-2025
7304100229 Renovatie voorindikker RWZI Oostvoorne	DH	F	okt-2024	dec-2025	okt-2024	dec-2025
7304100230 Vervangen debietmeters RWZI Oostvoorne	DH	F	okt-2024	dec-2025	okt-2024	dec-2025
7304210033 Vervanging Schakelruimte Sluisjesdijk	VV	F	nov-2023	sep-2025	nov-2023	sep-2025
7304210042 Aanschaf centrifuges Sluisjesdijk	VV	T	okt-2020	dec-2025	okt-2020	jun-2026

Toelichting lopende investeringen

7304000079 Vervangen Rioolgemaal Oudenhoorn schakelkasten

Financiën

Het project is volgens planning afgerond, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304000080 Vervangen RG Heenvliet schakelkasten

Financiën

Het project is volgens planning afgerond, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304100118 Online meters waterlijn rwzi's

Tijd

Op basis van de testresultaten bij rioolwaterzuiveringsinstallatie Hellevoetsluis zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. De maatregel is om 2 andere zuiveringen om te bouwen en de uitkomsten te vergelijken met rioolwaterzuiveringsinstallatie Hellevoetsluis. Op basis van deze uitkomsten kan pas een goede beoordeling worden gegeven voor verdere uitrol. Door de uitwerking van deze maatregelen hebben we vertraging in de doorlooptijd en verschuift de einddatum naar 2027.

7304100121 Vervanging-modernisering TA Waterketen

Tijd

De 1e locatie is in uitvoering, maar door verschil van inzicht over de technische eisen zijn aanvullende softwareaanpassingen noodzakelijk waarna verdere uitrol mogelijk is. Deze aanpassingen hebben impact op de doorlooptijd waardoor de einddatum verschuift naar 2027.

7304100171 ALM Goeree-Overflakkee - Spijkenisse

Financiën

Dit krediet betreft de voorbereidingsfase en wordt volgend jaar afgesloten bij de overgang naar de realisatiefase. Het voorbereidingskrediet is verlaagd en verdeeld over de kredieten voor de realisatiefase.

7304100190 Verv aansl+verzakt leidingwerk Dordr

Financiën

Door tegenvallers, waaronder een ongeplande leidingbreuk en verlijmingsfouten tijdens de uitvoering, zijn de kosten hoger uit gevallen.

7304100193 Rwzi Dokhaven Gaswassers en A- en B-trap Slibsilo

Financiën

De uitvoering van dit project is eerder afgerond dan voorzien, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304100195 Vervangen hoofdverdelers rwzi Dokhaven

Financiën

Tijdens de uitvoering zijn meer interne uren benodigd dan oorspronkelijk geraamd, waardoor de gerealiseerde kosten het beschikbare krediet overschrijden.

7304100197 RWZI duurzaamheid en veiligheid VPRBGO

Tijd

De uitvoering bij rioolwaterzuiveringsinstallatie Hoogvliet wordt gedeeltelijk doorgeschoven naar 2026. Dit is het gevolg van het wettelijk verplicht uitvoeren van een nader vleermuisonderzoek. Op de overige locaties zijn de inventariserende onderzoeken nog niet afgerond. De einddatum van het project verschuift naar 2027.

7304100204 ALM Goeree Overflakkee - Spijkenisse fase 1

Tijd

Door een administratieve fout bij de kredietvrijgave is een onjuiste bestuurlijke datum vastgelegd, deze wordt gecorrigeerd naar de datum zoals tekstueel opgenomen in het voorstel 1009 Vrijmaken krediet ALM GOS.

Financiën

Door verdeling van het resterende krediet vanuit 7304100171 ALM Goeree-Overflakkee - Spijkenisse is het totaal van de realisatiekredieten verhoogd.

7304100215 Revisie slibretourpompen rwzi Dokhaven

Tijd

Door onverwacht grotere slijtage aan de pompen van de B-trap was extra budget nodig, dat vanuit het programmabrede risicokrediet is toegewezen. Vanwege lange levertijden op de benodigde materialen is de oorspronkelijke einddatum niet haalbaar.

7304100217 Leidingwerk retourslibgemaal RWZI Hoogvliet

Tijd

Vorbereidende werkzaamheden waaronder het graven van proefsleuven voor aanvang van de aanbesteding hebben vertraging opgelopen, waardoor de gunning later plaatsvindt. Hierdoor is de oorspronkelijke bestuurlijke einddatum niet meer haalbaar.

7304100220 Aanschaf meetapparatuur Lachgas

Tijd

Er is een vertraging ontstaan in de aanschaf van 2 typen analyzers die benodigd zijn vanuit het landelijke versnellingsprogramma lachgas. Als gevolg van deze vertraging wordt de installatie van de analyzers doorgeschoven naar 2026.

7304100224 Vervanging ruimerbrug rwzi Hellevoetsluis

Scope

Naar aanleiding van de detail engineering door de aannemer, bleken minder aanpassingen aan de installatie noodzakelijk te zijn.

Financiën

Het krediet is bijgesteld door vermindering van de scope en lagere civiele herstelkosten.

7304100227 Vervangen puntbeluchters rwzi Dokhaven

Financiën

Het project is volgens planning afgerond, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304100229 Renovatie voorindikker RWZI Oostvoorne

Financiën

Het project is volgens planning afgerond, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304100230 Vervangen debietmeters RWZI Oostvoorne

Financiën

Het project is volgens planning afgerond, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304210033 Vervanging Schakelruimte Sluisjesdijk

Financiën

Het project is volgens planning afgerond, waarbij de daadwerkelijke kosten lager zijn uitgevallen dan het beschikbare krediet.

7304210042 Aanschaf centrifuges Sluisjesdijk

Tijd

De inzet van de centrifuges is later benodigd in het project Sluisjesdijk 2.0. De bestuurlijke deadline is aangepast naar 2026.

Potentiële investeringen*(bedragen x 1 mln.)*

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7304000084 Bijdrage RG Montessorilaan	DH	T	2025	2026	2026	2026

Toelichting potentiële investeringen*7304000084 Bijdrage RG Montessorilaan**Tijd*

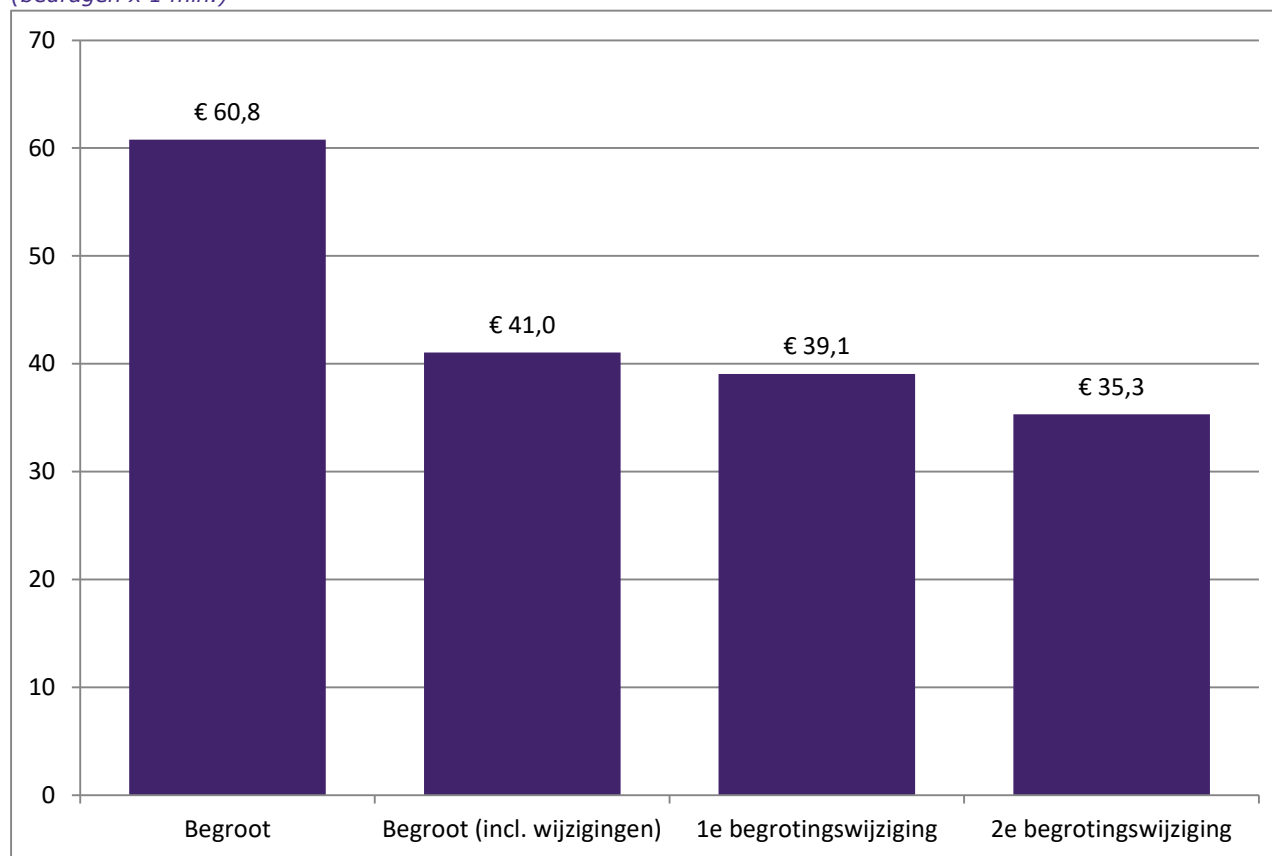
De gemeente Dordrecht bevindt zich nog in de voorbereidende fase. Het geplande aanvangsjaar is verschoven van 2025 naar 2026, volgens de bijgestelde planning van de gemeente.

Programmabrede risicokrediet

In de periode tussen de meetmomenten van de 1e begrotingswijziging (Burap) en de 2e begrotingswijziging (17 september 2025) is er voor het programma Waterketen een benutting geweest voor een totaal van € 1,1 miljoen. In deze periode zijn er 11 kredieten vrijgemaakt, waardoor er een afdracht is gedaan aan het risicokrediet van € 0,6 miljoen. Het huidige risicokrediet is voldoende om voor de komende periode het actuele risicoprofiel van het programma te dekken.

Verloopoverzicht Programmabrede risicokrediet*(bedragen x 1 mln.)*

Programma	Beginstand 2025	Toegevoegd	Benut	Extra toevoeging	Huidig krediet
Waterketen	30,7	0,6	1,1	0,0	30,2

Realisatiegraad**Grafiek realisatiegraad***(bedragen x 1 mln.)*

Verwachte realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Verwachte realisatiegraad t.o.v. gewijzigde begroting
58%	86%

Ten opzichte van de initiële begroting kent het programma Waterketen een negatieve afwijking van € 25,5 miljoen. Ten opzichte van de gewijzigde begroting is er voor het programma Waterketen een negatief verschil van € 5,7 miljoen opgetreden, hoofdzakelijk veroorzaakt door vertragingen binnen meerdere projecten.

De uitvoering van projecten met grote financiële omvang legt druk op de interne organisatie. De realisatiegraad wordt beïnvloed door aanvullende en mitigerende werkzaamheden, die leiden tot hogere uitgaven zonder dat dit versnelling in de uitvoering oplevert. Hierdoor ontstaan vertragingen en knelpunten in de prioritering.

De belangrijkste afwijkingen komen voort uit vertraging bij het project Online Meters (nadeel € 0,7 miljoen), Technische Automatisering (nadeel € 2,3 miljoen), projecten veiligheid en duurzaamheidsaanpassingen (nadeel € 1,4 miljoen) en door lagere uitgaven bij Slibgisting Dordrecht (nadeel € 0,4 miljoen) en de Sliblijn Dordrecht (nadeel € 0,5 miljoen). Deze negatieve afwijkingen worden deels gecompenseerd door hogere kosten binnen het project Vervanging en Verzakt Leidingwerk Dordrecht (voordeel € 0,7 miljoen).

Wegen

Exploitatie

In onderstaande tabel is het exploitatieresultaat van de 2e begrotingswijziging 2025 van het programma Wegen opgenomen.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroot (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	16,2	14,8	3,7	14,3	-0,5
Lasten	27,5	26,1	14,4	26,5	0,3
04.10 Verkeersveiligheid	6,0	6,1	3,6	5,9	-0,2
04.20 Bereikbaarheid	21,5	20,1	10,9	20,6	0,5
Baten	-11,3	-11,3	-10,8	-12,1	-0,8
04.10 Verkeersveiligheid	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	0,0
04.20 Bereikbaarheid	-11,0	-11,0	-10,6	-11,8	-0,8
Reserve mutaties	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	0,0
Toevoeging aan reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserves	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	0,0
	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	0,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	14,7	13,4	2,2	12,9	-0,5

Het saldo van baten en lasten na bestemming voor het programma Wegen begroten we voor 2025 op € 12,9 miljoen. Dit is € 0,5 miljoen minder dan in de gewijzigde Programmabegroting 2025. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Voor de inzet van personeel ten behoeve van de Wegentransitie wordt kostenneutraal budget overgeheveld naar het programma Bestuur en Organisatie (voordeel € 0,2 miljoen op het programma Wegen).
- In de septembercirculaire 2025 is het groeipercentage voor de WHW-gelden definitief vastgesteld op 3%. Dit resulteert in hogere baten dan tot nu toe bekend (voordeel € 0,2 miljoen).
- Ten opzichte van de begroting zijn er meer middelen benodigd voor het uitvoeren van noodzakelijk storingsonderhoud aan wegen en bermen. Daarnaast bleek het oplossen van een langdurige storing aan de verkeersregelininstallatie bij de busbaan in Ridderkerk complexer en kostbaarder dan verwacht (nadeel € 0,2 miljoen).
- Het financiële tekort op investering Trajectaanpak Middelsluisdijk WZ Numansdorp wordt opgevangen binnen de exploitatie van het programma Wegen, waar sprake is van beschikbare budgettaire ruimte (voordeel € 0,2 miljoen).

- In 2025 is een inhaalslag gemaakt in het herstel van klinkersleuven, wat heeft geleid tot een toename van de lasten met € 0,6 miljoen. Deze herstelwerkzaamheden betroffen sleuven die door derden zijn aangebracht, waarna de herstelkosten conform afspraken in rekening zijn gebracht bij de verantwoordelijke partijen. Dit heeft geresulteerd in een overeenkomstig voordeel van € 0,6 miljoen aan baten.
- De kapitaallasten zijn bijgesteld op basis van de geactualiseerde rente, dit betreft een voordeel op de lasten (voordeel € 0,1 miljoen).

In de 1e begrotingswijziging (Burap) is de Verenigde Vergadering geïnformeerd over een verwacht nadeel op basis van de concept overdrachtsovereenkomsten tussen waterschap Hollandse Delta, gemeente Ridderkerk en gemeente Barendrecht voor de overdracht van de Noldijk en aanliggende weggedeeltes. Inmiddels is hiervoor een separaat bestuursvoorstel opgesteld en is duidelijk dat deze overdracht pas in 2026 formeel zal plaatsvinden, na instemming van de provincie. Dekking voor dit voorstel is gevonden binnen de staande begroting 2026.

Wegentransitie

Binnen het programma Transitie Wegen is de afgelopen periode vol ingezet op het komen tot een intentieverklaring met alle 10 de gemeenten. In deze intentieverklaring leggen we met elke gemeente afzonderlijk vast dat we een gezamenlijk haalbaarheidsonderzoek gaan uitvoeren naar de haalbaarheid en mogelijkheid van een overdracht van de wegen van het waterschap aan de gemeente. We zijn met de 10 gemeenten, waar waterschap Hollandse Delta wegbeheerder is, begonnen met een uniforme intentieverklaring die vervolgens per gemeente op maat gemaakt wordt. Met dit op maat maken is het voor de gemeente mogelijk om specifieke belangrijke thema's of dossiers op te nemen in de scope van het haalbaarheidsonderzoek, zoals bijvoorbeeld een onderzoek naar een overdracht van water gerelateerde taken vanuit de gemeente naar het waterschap. Zodra we met een gemeente een intentieverklaring hebben vastgelegd, gaan we naar de volgende fase van het programma: de Onderzoeksfase. Daarin gaan we het daadwerkelijke haalbaarheidsonderzoek inplannen en uitvoeren. Te beginnen met het opstellen van een onderzoeksplan.

De gesprekken met de 10 gemeenten verlopen tot nu toe goed en er is sprake van (veel) interesse bij de gemeenten naar het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. In de informatieve Verenigde Vergadering op 1 oktober 2025 is de stand van zaken per gemeente met de Verenigde Vergadering gedeeld.

Investerings

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de investeringen van het programma Wegen opgenomen.

Lopende investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7405130088 Buitenom H0172 vak 40, 45, 50	VV	F	jun-2020	apr-2026	jun-2020	apr-2026
7405130141 Oudelandsedijk G0780 Dirksland	VV	F	mei-2021	dec-2025	mei-2021	dec-2025
7405130185 Regiokrediet IJsselmonde 2024	DH	F	feb-2024	dec-2025	feb-2024	dec-2025
7405130186 Regiokrediet Hoeksche Waard 2024	DH	S-F	feb-2024	dec-2025	feb-2024	dec-2025
7405130188 Regiokrediet Goeree-Overflakkee 2024	DH	F	feb-2024	dec-2025	feb-2024	dec-2025
7405130196 Trajectaanpak Middelsluisdijk WZ Numansdorp	DH	T-F	dec-2024	dec-2026	dec-2024	dec-2025
7405130200 Vervangen beschoeiingen 2025-2026	DH	F	dec-2024	dec-2026	dec-2024	dec-2026
7405130201 Korte termijn aanpak ontsluiting Hoeksche Waard Zuidwest (fase 1)	DH	F	dec-2024	dec-2025	dec-2024	dec-2025
7405130203 Regiokrediet Hoeksche Waard 2025	DH	F	dec-2024	dec-2025	dec-2024	dec-2025

7405130088 Buitenom H0172 vak 40, 45, 50**Financiën**

Op deze investering is een tekort ontstaan met name als gevolg van een te behoudende raming. Ook zijn vanuit inspraakavonden met de directe omgeving aanvullende maatregelen voortgekomen. Verder is de te verwachte subsidie verwerkt waardoor het netto bedrag gelijk blijft.

7405130141 Oudenlandsedijk G0780 Dirksland**Financiën**

Op deze investering is een tekort ontstaan met name als gevolg van een te behoudende raming. Ook zijn vanuit inspraakavonden met de directe omgeving aanvullende maatregelen voortgekomen. Verder is de te verwachte subsidie verwerkt waardoor het netto bedrag gelijk blijft.

7405130185 Regiokrediet IJsselmonde 2024

Financiën

Op verzoek van de gemeente Ridderkerk is bij het vervangingsonderhoud van de Rotterdamseweg stil asfalt gebruikt. De meerkosten worden door de gemeente Ridderkerk vergoed. Deze baten zijn nu opgenomen. Aangezien deze slechts een beperkt effect hebben, blijft de afgeronde netto-investering € 4,3 miljoen.

7405130186 Regiokrediet Hoeksche Waard 2024

Scope

Vlak na de zomervakantie werd duidelijk dat KPN glasvezelnet gaat aanleggen langs de Boenderweg. Hierdoor wordt een groot gedeelte van de geplande onderhoudsmaatregelen teniet gedaan. Daarom wordt voorgesteld de Boendersweg niet in 2025 maar aansluitende op de werkzaamheden van KPN in groot onderhoud te nemen. Dit wegvak wordt vooralsnog geprogrammeerd voor 2027.

Financiën

Door het vervallen van de Boendersweg ontstaat een positief resultaat van circa € 0,1 miljoen op dit krediet.

7405130188 Regiokrediet Goeree-Overflakkee 2024

Financiën

Door een lagere eindafrekening op het totaal van alle wegvakken is een positief eindresultaat opgetreden.

7405130196 Trajectaanpak Middelsluisdijk WZ Numansdorp

Tijd

Voor een trajectaanpak staat een periode van 2 jaar. De voorbereidingen en afstemming met de omgeving gingen zo voorspoedig dat de uitvoering in 2025 gerealiseerd kon worden.

Financiën

Op deze investering is een tekort ontstaan, met name als gevolg van te behoudende ramingen en aanvullende maatregelen vanuit de inspraakavonden met de directe omgeving. Dit betreft maatwerkoplossingen om en nabij de aanliggende woningen. Het tekort wordt gedekt uit de duurzaam veilig inrichting vanuit de exploitatie.

7405130200 Vervangen beschoeiing 2025-2026

Financiën

In het stiltegebied 'Oudeland van Strijen' werken we met elektrisch materieel. Hiervoor is een kleine subsidie ontvangen vanuit de rijkssubsidie Schoon en Emissieloos bouwen (SSEB). Deze is nu als bate opgenomen.

*7405130201 Korte termijn aanpak ontsluiting Hoeksche Waard Zuidwest (fase 1)**Financiën*

Op deze investering is een tekort ontstaan, met name als gevolg van te behoudende ramingen en een onjuiste inschatting van de te ontvangen subsidies. Veel minder dan de voorgestelde maatregelen komen voor subsidie in aanmerking. Verder zijn uit de inspraakavonden met de directe omgeving aanvullende maatregelen voortgekomen. Dit betreffen maatregelen in en rondom woningen nabij drempels om trillingen te minimaliseren en betere inpassing van kruisingen als plateaus op basis van de ervaring van omwonenden. Het verwachte tekort wordt gedekt uit het project Aanpak ontsluiting Zuid-west Hoeksche Waard (7405130169) wat is komen te vervallen, zoals verderop bij dit project is aangegeven.

*7405130203 Regiokrediet Hoeksche Waard 2025**Financiën*

Voor dit krediet is de verwachte subsidie verwerkt, waardoor een lager netto krediet overblijft.

Geplande investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7405210017 Bijdrage ontsluiting N215 Nieuwe-Tonge	DH	T	2024	2025	2025	2027

*7405210017 Bijdrage ontsluiting N215 Nieuwe-Tonge**Tijd*

Het werk van de provincie Zuid-Holland aan de N215 weggedeelte rondom Nieuwe-Tonge raakt een aantal waterschapswegen. Hierover is al langer sprake dit te regelen in de Samenwerkingsovereenkomst. Het werk is echter al 2 jaar in uitvoering. Onderlinge afspraken zullen daarom bekrachtigd worden in een brief. Het project van de provincie is naar verwachting in 2027 in plaats van 2025 gereed. Hierop is de gespreide betaling van de verwachte bijdrage aangepast.

Potentiële investeringen*(bedragen x 1 mln.)*

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7405130169 Aanpak ontsluiting Zuid-West Hoekse W	DH	S	2024	2025	Vervallen	Vervallen

*7405130169 Aanpak ontsluiting Zuid-West Hoeksche Waard (VERVALLEN)**Scope*

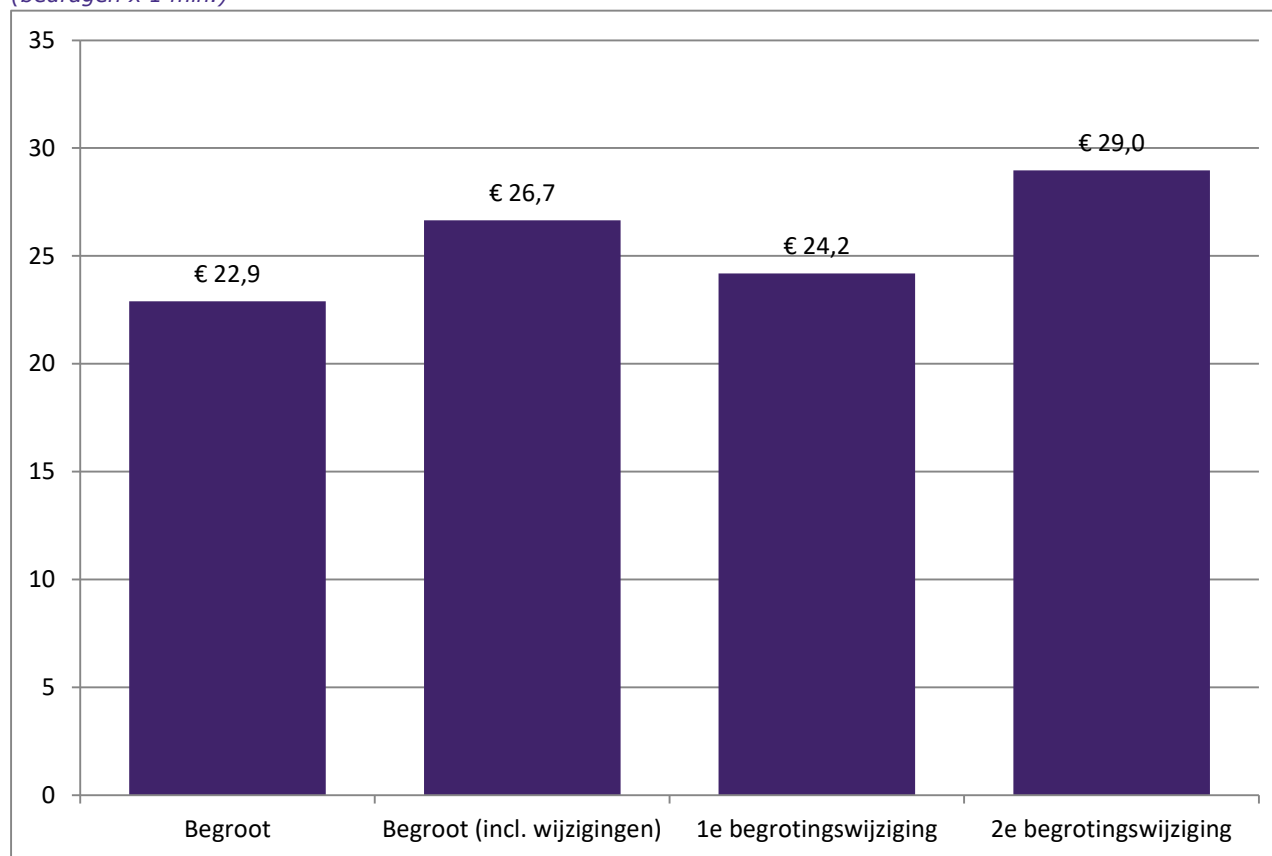
Voor deze investering wordt geen opgave meer verwacht. Deze was namelijk bedoeld voor de aanleg van 2 nieuwe stukken fietspad. Inmiddels is bekend dat de gemeente Hoeksche Waard beide fietspaden voor haar rekening neemt en na realisatie overdraagt aan het waterschap voor onderhoud. Het krediet wordt toegevoegd aan projectinvestering Korte termijn aanpak ontsluiting Hoeksche Waard Zuidwest (fase 1) - (7405130201).

Programmabrede risicokrediet

In de periode tussen de 1e begrotingswijziging (Burap) en de 2e begrotingswijziging 2025 hebben 3 benuttingen plaatsgevonden: tweemaal voor de Korteweg en eenmaal voor 3 regiokredieten 2024. In totaal is € 1,8 miljoen benut. Bij het vrijmaken van projectinvestering Trambaanpad is € 0,4 miljoen toegevoegd. Verder heeft de Verenigde Vergadering bij de 1e begrotingswijziging (Burap) voor € 1,0 miljoen aanvullend krediet verleend voor voldoende krediet om het actuele risicoprofiel op programmaniveau af te dekken. Het huidige krediet is daarvoor nu ook voldoende.

Verloopoverzicht Programmabrede risicokrediet*(bedragen x 1 mln.)*

Programma	Beginstand 2025	Toegevoegd	Benut	Extra toevoeging	Huidig krediet
Wegen	2,8	0,4	1,8	1,0	2,3

Realisatiegraad**Grafiek realisatiegraad***(bedragen x 1 mln.)*

Verwachte realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Verwachte realisatiegraad t.o.v. gewijzigde begroting
127%	109%

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is er voor het programma Wegen een positief verschil van € 2,3 miljoen opgetreden. De belangrijkste oorzaak is dat de interne ramingen en de daadwerkelijke offerte van de raamcontracten behoorlijk uit elkaar liggen. De afgelopen jaren is het benodigde krediet bepaald aan de hand van kengetallen per m2 en de onderhoudsstaat van een wegvak. Ook voor het doorgeschoven werk uit 2024 en de opgave van 2025 blijkt dat die inschatting niet juist is geweest. De ramingen waren voor het grootste gedeelte te conservatief. De offertes per wegvak van de aannemers vallen hoger uit gemiddeld tot ruim 25%, omdat:

- De m2 niet juist zijn ingeschat.
- Het pakket aan onderhoudsmaatregelen bij nader onderzoek en analyse door aannemer een grotere omvang kent.
- 'Buiten' de situatie toch anders is en meer complex en dus meer maatwerk vraagt.
- De omgeving meer maatwerkoplossingen vraagt.

Vanaf 2026 wordt krediet vrijgemaakt op basis van de offertes van beide aannemers waardoor de grote verschillen zoals hierboven beschreven en er een nauwkeuriger beeld is van het benodigde krediet. Daar staat tegenover dat voor bijvoorbeeld de Korteweg voor 2025 een negatief verschil is ontstaan omdat alleen de traditionele voorbelasting is aangebracht en niet het gehele werk is uitgevoerd.

Bestuur en Organisatie**Exploitatie**

In onderstaande tabel is het exploitatieresultaat van de 2e begrotingswijziging 2025 van het programma Bestuur en Organisatie opgenomen.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroot (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	28,8	29,7	18,2	31,7	2,0
Lasten	32,0	33,2	20,3	35,4	2,2
07.10 Bestuur	18,1	18,2	10,3	17,3	-1,0
07.20 Externe Communicatie	2,9	2,9	1,9	2,9	0,0
07.30 Regulering	10,0	10,0	6,5	10,0	0,0
07.40 Calamiteitenorganisatie	1,1	1,1	0,7	1,1	0,0
07.90 Bedrijfsvoering	0,0	1,1	0,8	4,2	3,1
Baten	-3,2	-3,5	-2,1	-3,6	-0,1
07.10 Bestuur	-1,9	-2,1	-1,1	-2,0	0,1
07.20 Externe Communicatie	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2	0,0
07.30 Regulering	-1,0	-1,0	-0,6	-0,9	0,1
07.40 Calamiteitenorganisatie	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
07.90 Bedrijfsvoering	0,0	-0,1	-0,2	-0,4	-0,3
Reserve mutaties	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Toevoeging aan reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserves	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	28,8	29,6	18,0	31,6	2,0

Het saldo van baten en lasten na bestemming voor het programma Bestuur en Organisatie begroten we voor 2025 op € 31,6 miljoen. Dit is € 2,0 miljoen meer dan in de gewijzigde Programmabegroting 2025. De belangrijkste wijzigingen zijn:

Capaciteitskosten (nadeel € 2,7 miljoen):

- Er is sprake van een verwachte overschrijding op de inhuur (nadeel € 5,9 miljoen). Deze overschrijding kent diverse oorzaken zoals vervanging bij ziekte, andere contractvormen (inhuur terwijl uitbesteding begroot was) en voorbereidingskosten voor de slibvergistinginstallatie op rioolwaterzuiveringsinstallatie Dordrecht. Verder wordt € 0,2 miljoen inhuurbudget opgenomen voor de Wegentransitie. De dekking komt vanuit het programma Wegen. Zie ook de toelichting bij het programma Wegen.
- Op het budget voor vaste personeelskosten wordt een onderschrijding verwacht (voordeel € 3,5 miljoen). De ontwikkeling van de capaciteitslasten wordt verder toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.
- De uitwerking van de cao die begin 2025 is afgesloten leidt tot extra kosten (nadeel € 0,3 miljoen).

Overige verschillen (voordeel € 0,7 miljoen):

- Diverse materiële budgetten voor onder meer het onderhoudsbeheerpakket Maximo, Excellent assetmanagement, het verbeterplan Kabels & Leidingen en digitaliseringsprojecten zijn ingezet voor inhuur (andere contractvorm, zie de toelichting bij de mutatie van de personele kosten) of bleken niet volledig noodzakelijk te zijn (voordeel € 2,0 miljoen).
- De voorzieningen (verloftegoed, jubilea, pensioenen politieke ambtsdragers) zijn aangevuld tot het benodigde niveau (nadeel € 0,6 miljoen).
- De grondverkopen zijn lager dan begroot (nadeel € 0,1 miljoen).
- De legesopbrengsten van vergunningen zijn lager dan begroot doordat er minder aanvragen met een relatief hoge legesopbrengst zijn (nadeel € 0,1 miljoen).
- De kosten voor lease en brandstof zijn hoger dan geraamd als gevolg van extra dienstvoertuigen. Daarnaast zijn er veel fossiele dienstvoertuigen vervangen voor elektrische voertuigen waardoor de leasekosten hoger uitvallen. De brandstofkosten zijn van deze dienstvoertuigen wel lager. Daarnaast worden medewerkers met een elektrisch dienstvoertuig voorzien van een lader thuis. Dit heeft ook geleid tot extra kosten (nadeel € 0,4 miljoen).
- Er is een toename in juridische procedures die samenhangt met de juridificering in de samenleving. Er is sprake van een toenemend aantal aansprakelijkstellingen en een toenemend aantal adviesvragen. Deze laatste twee ontwikkelingen zijn toe te schrijven aan het feit dat we ook meer doen en uitvoeren in ons beheergebied. De verwachting is dat deze trend zich zal doorzetten in de komende jaren (nadeel € 0,3 miljoen).
- De verwachting is dat er meer uren voor projecten gemaakt worden dan was begroot (voordeel € 0,2 miljoen, meer geactiveerde lasten).
- De verkoop van oude IT-middelen in het kader van hergebruik leidt tot extra opbrengsten (voordeel € 0,1 miljoen).

Investerings

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de investeringen van het programma Bestuur en Organisatie opgenomen.

Lopende investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7811700013 Duurzaamheid en Veiligheid IJsselmonde	VV	T	mrt-2022	dec-2025	mrt-2022	dec-2026
7811700019 Verlichting Waterschapshuis	VV	T-F	mrt-2022	dec-2024	mrt-2022	dec-2025

Toelichting lopende investeringen*7811700013 Duurzaamheid en Veiligheid IJsselmonde**Tijd*

Het resterende bedrag is bestemd voor vergroening van het terrein en het realiseren van E-oplaadpunten. Medio 2025 zijn op het parkeerterrein van het Waterschapshuis extra oplaadpunten gerealiseerd. In het gebruik is bekeken of het realiseren van E-oplaadpunten bij het Schap nog noodzakelijk is. Gelet op de functie van steunpunt en de vervanging van een steeds groter deel van het WSHD-wagenpark naar elektrische voertuigen is de conclusie dat aanvullende oplaadpunten bij het Schap noodzakelijk zijn. De opdracht hiervoor wordt in het 4e kwartaal van 2025 uitgewerkt, realisatie wordt verwacht begin 2026. Daarom wordt de einddatum verschoven naar 2026.

*7811700019 Verlichting Waterschapshuis**Tijd*

De totale kosten waren hoger omdat het krijgen van de juiste afstelling qua lichtopbrengst wat lastiger bleek door de combinatie daglicht (buitenring/donkerdere binnenring), LED-lichtopbrengst en witte bureaus. De ontvangsten vanuit de subsidie zijn lager uitgevallen doordat de gemaakte kosten subsidiabele kosten lager waren dan vooraf geraamd. De subsidie was bedoeld voor het realiseren van de LED-verlichting en aansluiting. De kosten voor de voorbereiding en afstelling waren hoger dan gepland en deze waren niet subsidiabel. Hierdoor kwam in de daadwerkelijke boeking bij de afronding van het project een groter financieel verschil naar voren waardoor het qua rechtmatigheid noodzakelijk was om het project te heropenen en de benodigde correcties uit te voeren.

Financiën

De totale kosten waren hoger omdat het krijgen van de juiste afstelling qua lichtopbrengst wat lastiger bleek door de combinatie daglicht (buitenring/donkerdere binnenring), LED-lichtopbrengst en witte bureaus. De ontvangsten vanuit de subsidie zijn lager uitgevallen doordat de gemaakte kosten subsidiabele kosten lager waren dan vooraf geraamd. De subsidie was bedoeld voor het realiseren van de LED-verlichting en aansluiting. De kosten voor de voorbereiding en afstelling waren hoger dan gepland en deze waren niet subsidiabel.

Hierdoor kwam in de daadwerkelijke boeking bij de afronding van het project een groter financieel verschil naar voren waardoor het qua rechtmatigheid noodzakelijk was om het project te heropenen en de benodigde correcties uit te voeren.

Potentiële investeringen

(bedragen x 1 mln.)

Omschrijving	M	Soort mutatie	Planning aanvang	Planning realisatie	Planning aanvang bijgesteld	Planning realisatie bijgesteld
7811700026 Herontwikkeling Waterschapshuis	DH	S	2025	2026	2025	2028

7811700026 Noodzakelijke aanpassingen voldoen aan Wwke (was Herontwikkeling Waterschapshuis)

Scope

De bouw van het Waterschapshuis is in 2008 gerealiseerd. Sinds die tijd is het Waterschapshuis intensief in gebruik. Voor herontwikkeling van het pand is in 2024 een investering opgevoerd in de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029. In augustus 2024 heeft het college besloten eerst de focus te leggen op het aanpakken van de steunpunten en de herontwikkeling van het Waterschapshuis nog niet op te pakken. De investering '7811700026 Herontwikkeling Waterschapshuis' die in 2024 is opgevoerd, wordt hierdoor niet benut. De investering '7811700026 Herontwikkeling Waterschapshuis' zou hierdoor kunnen vervallen. Tegelijkertijd zien we dat de digitale en fysieke weerbaarheid van waterschappen steeds belangrijker wordt.

Eind 2022 heeft het Europese parlement de Europese Critical Entities Resilience Directive (CER richtlijn) aangenomen. Nederland geeft invulling aan deze richtlijn met de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke). De Wwke geeft richting aan de wijze waarop de fysieke weerbaarheid van kritieke entiteiten die een dienst verlenen in Nederland verhoogd moet gaan worden. Dit start met het aanwijzen van organisaties als kritieke entiteit door het Rijk. Het Rijk gebruikt hiervoor een risicoanalyse. De verwachting is dat de waterschappen voor hun vitale processen als kritieke entiteit worden aangewezen. Daarnaast zijn twee processen van waterschappen beoordeeld op vitaliteit, het proces Keren en beheren van Waterkwantiteit en het proces Afvalwater. Beide processen zijn inmiddels als vitaal aangewezen.

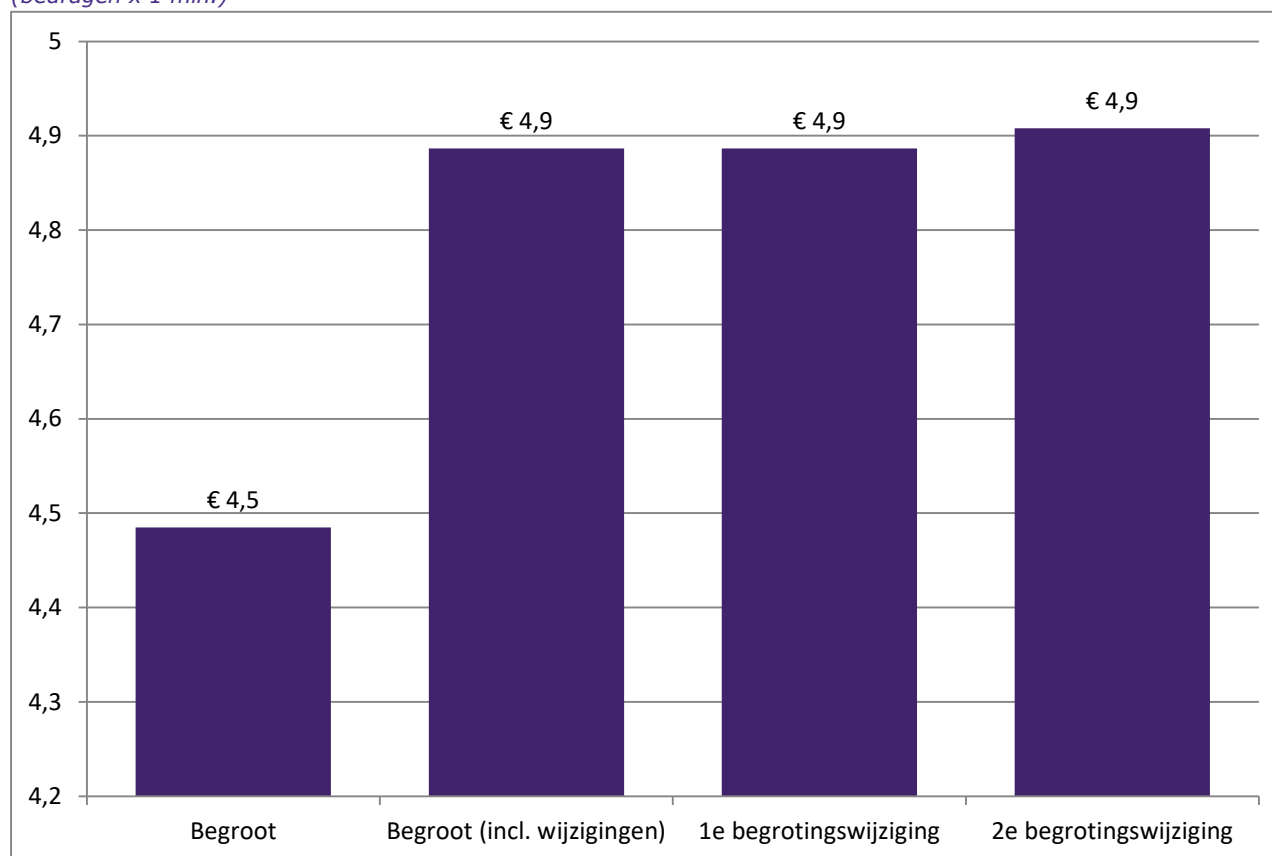
De inschatting is dat met name de impact van de aanwijzing als vitaal en kritiek van het proces Afvalwater zeer groot is en daarmee ook financieel een behoorlijke impact zal hebben. De UvW heeft bij het ministerie van IenW aangedrongen op een Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) inclusief een impactanalyse voor de waterschappen. Meer duidelijkheid kan pas worden gegeven als de conceptteksten van de ministeriële regelingen in consultatie gaan (naar verwachting Q4 2025). Waterschap Hollandse Delta is actief betrokken in de werkgroep van de UvW op dit vlak, naast de contactpersonen voor de inhoudelijke processen Afvalwater en Keren en beheren van Waterkwantiteit. Het streven is om de Wwke in het 2e kwartaal 2026 in werking te laten treden. Om slagkracht te hebben op het moment dat dit gevraagd wordt en tijdig te kunnen starten met het uitvoeren van maatregelen om te voldoen aan de Wwke, wordt voorgesteld de potentiële investering 7811700026 Herontwikkeling Waterschapshuis (€ 6,0 miljoen) om te zetten naar potentiële investering 7811700026 Noodzakelijke aanpassingen voldoen aan Wwke. Deze slagkracht is nodig omdat op dit moment wordt aangegeven dat de tijd om te voldoen aan de vereisten vanuit de Wwke 10 maanden is.

De aanpassingen worden wettelijk voorgeschreven waardoor er weinig keuzevrijheid is in welke aanpassingen doorgevoerd moeten worden. Voorgesteld wordt de verantwoordelijkheid voor deze investering bij het college te leggen.

Realisatiegraad

Grafiek realisatiegraad

(bedragen x 1 mln.)

Verwachte realisatiegraad t.o.v. oorspronkelijke begroting	Verwachte realisatiegraad t.o.v. gewijzigde begroting
109%	100%

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is de realisatiegraad voor het programma Bestuur en Organisatie niet gewijzigd.

Algemene dekkingsmiddelen

Exploitatie

Het programmaplan wordt afgesloten met een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Hieronder vallen de belastingheffing, het invorderingsbeleid en de kwijtschelding. De belastingheffing vindt plaats op basis van wet- en regelgeving. De heffingen worden ingezet voor waterschap gerelateerde taken. Hierbij wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling van kosten over de categorieën. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) voert de heffing en invordering uit.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijzigingen)	Realisatie	Begroot (na bijstelling)	Bijstelling
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-222,2	-222,6	-224,8	-224,4	-1,7
Lasten	6,1	6,2	7,9	8,1	1,8
08.10 Onvoorzien	0,3	0,3	0,0	0,2	-0,1
08.20 Algemene lasten en baten	5,8	6,0	7,9	7,9	1,9
08.30 Belastingopbrengst	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Baten	-228,3	-228,9	-232,7	-232,4	-3,6
08.10 Onvoorzien	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
08.20 Algemene lasten en baten	-1,6	-2,2	-2,7	-4,5	-2,3
08.30 Belastingopbrengst	-226,7	-226,7	-230,0	-227,9	-1,3
Reserve mutaties	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	0,0
Toevoeging aan reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ottrekking aan reserves	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	0,0
	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	0,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	-225,1	-225,5	-227,7	-227,3	-1,7

Het saldo van baten en lasten na bestemming voor het programma Dekkingsmiddelen begroten we voor 2025 op € 227,3 miljoen. Dit is € 1,7 miljoen meer dan in de gewijzigde Programmabegroting 2025. De belangrijkste wijzigingen zijn:

Belastingen:

- Bij de belastingen zien we een voordeel van € 1,3 miljoen. Dit bedrag bestaat uit een voordeel van € 0,7 miljoen op de Watersysteemheffing en een voordeel van € 0,25 miljoen op de Wegenheffing.

In beide gevallen wordt het verschil veroorzaakt door een stijging van het aantal ingezetenen in ons gebied en een (licht) hogere WOZ-waarde. Bij de Zuiveringsheffing is sprake van voordeel van € 0,3 miljoen. Over 2025 is sprake van een nadeel van € 0,5 miljoen door een lager aantal vervuilingseenheden dat voor de waterschappen Schieland en Delfland wordt gezuiverd op Dokhaven. Daarnaast is sprake van een voordeel van € 0,8 miljoen over voorgaande jaren.

- Er is sprake van meer bezwaren (nadeel € 1,1 miljoen) bij met name de Zuiveringsheffing. Bij de onderdelen kwijtschelding (€ 0,4 miljoen) en oninbare vorderingen (€ 0,7 miljoen) is sprake van een onderschrijding. Per saldo is op het onderdeel bezwaren, kwijtschelding en oninbaar geen sprake van een wijziging.

Overige verschillen:

- De proceskostenvergoeding bij SVHW wordt vanaf 2025 anders verantwoord dan de afgelopen jaren het geval was. De Verenigde Vergadering is hierover (iBabs 1481) reeds afzonderlijk geïnformeerd. Dit leidt tot € 1,5 miljoen hogere baten en lasten. Per saldo heeft deze wijziging geen impact.
- De gerealiseerde investeringen tot en met september 2025 zijn lager dan opgenomen in de begroting 2025. Hiervoor was al wel eind 2024 financiering aangetrokken. De overtollige middelen zijn uitgezet bij het Rijk via Schatkistbankieren. Dit leidt tot € 0,4 miljoen aan extra renteopbrengsten. Het voordeel is verdeeld over de programma's door aanpassing van het rente-omslagpercentage.
- De dividenduitkering van de Waterschapsbank is € 0,1 miljoen hoger dan begroot.
- Teruggave van BTW en vrijval van enkele verplichtingen leiden tot een voordeel van € 0,3 miljoen.
- Het college heeft besloten € 0,05 miljoen in te zetten van de post onvoorzien voor de inhuur van een programmaregisseur om de realisatiekracht op onze projecten te versterken.

Paragrafen

Uiteenzetting van de financiële positie

Op grond van de verslaggevingsvoorschriften bevat deze paragraaf de volgende onderwerpen:

Deze onderwerpen hebben betrekking op de financiële positie van het waterschap. In 2025 is het stuk 'Afwegingskader gezond waterschapsfinanciën Hollandse Delta 2025' vastgesteld, waarmee beoogd wordt dat het waterschap ook op langere termijn een solide financiële positie houdt.

Reserves

Deze paragraaf geeft een overzicht van de algemene reserves, tariefegalisatiereserves en bestemmingsreserve. De basis voor de toevoeging en onttrekking aan de reserves is het beleid zoals gecommuniceerd in de beleidsnota 'Reserves en Voorzieningen' vastgesteld door de Verenigde Vergadering, d.d. 15-10-2020 (B2001349).

Onderstaande tabel geeft het verloop weer van de reserves in 2025 alsook de verwachte eindstand per 31 december 2025.

Verloopoverzicht reserves

(bedragen x €1 mln., prognose stand per 31/12)

Onderdeel	2024	Storting	Onttrekking	Resultaat- bestemming	2025
Algemene reserves	6,2	0,1	-0,2	1,3	7,4
R811001 Algemene reserve Waterveiligheid	0,9	0,0	0,0	0,3	1,3
R811002 Algemene reserve Water	0,6	0,0	0,0	0,4	1,0
R811003 Algemene reserve Waterketen	4,2	0,0	-0,1	0,2	4,4
R811004 Algemene reserve Wegen	0,4	0,0	0,0	0,3	0,7
Bestemmingsreserves	29,5	0,0	-6,2	0,7	24,1
R813001 BR maatr. gebiedsrendement stikstofverwi	1,7	0,0	-1,2	0,0	0,5
R813002 BR Transitie Wegen	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6
R813006 BR Dijkversterkingen	0,8	0,0	-0,8	0,0	0,0
R813010 Budgetoverhevelingen	0,3	0,0	-0,3	0,0	0,0
R813014 Bestemmingsres. Baggeren	5,7	0,0	-2,4	0,0	3,3
R813015 Best.Res.Grensoverschrijdend afvalwater	0,3	0,0	0,0	0,1	0,5
R813019 Best.Res.Persoonsgebonden basisbudget	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2
R813022 Bestemmingsreserve Afwikkeling CMK	2,8	0,0	0,0	0,0	2,8
R813023 Bestemmingsreserve Onderhoud CMK	3,7	0,0	-0,2	0,0	3,5

Onderdeel	2024	Storting	Onttrekking	Resultaat- bestemming	2025
R813024 Bestemmingsreserve Digitalisering	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
R813025 CMK Monitoring	0,4	0,0	0,0	0,0	0,3
R813026 Bestemmingsreserve Wegen	6,2	0,0	-1,0	0,0	5,2
R813028 Best.Res. AC leiding Brielle-Oostvoorne	1,9	0,0	0,0	0,0	1,9
R813032 BR personele capaciteit wegen	0,8	0,0	-0,3	0,0	0,6
R813034 Best.Res. Belastingopbrengsten	3,2	0,0	0,0	0,0	3,2
Egalisatiereserves	26,9	1,2	-6,5	5,2	26,8
R812001 Reserve Tariefegalisatie Watersysteemhef	8,8	0,0	-2,5	2,3	8,6
R812002 Reserve Tariefegalisatie Zuiveringsheff.	13,6	1,2	-0,9	1,3	15,3
R812003 Reserve Tariefegalisatie Wegenheffing	1,6	0,0	-0,2	1,6	3,0
R812005 ER Watersysteemheffing - gebouwd	2,4	0,0	-2,4	0,0	0,0
R812006 ER Wegenheffing - gebouwd	0,5	0,0	-0,5	0,0	0,0
Totaal reserves	62,6	1,2	-12,8	7,2	58,2

Hierna worden de mutaties ten opzichte van de laatste vastgestelde begrotingswijziging op de reserves toegelicht.

Algemene reserves

Met betrekking tot de algemene reserve zijn er geen mutaties te melden ten opzichte van de laatst vastgestelde begrotingswijziging.

Bestemmingsreserves

(bedragen x €1 mln.)

Omschrijving	Storting	Onttrekking
R813014 Bestemmingsres. Baggeren	0,0	-0,3
Totaal mutaties bestemmingsreserve	0,0	-0,3

Bestemmingsreserve Baggeren

Er is een extra onttrekking (€ 0,3 miljoen) uit de bestemmingsreserve nodig, omdat de verwachte uitgaven zoals extra kilometers baggeren, meerkosten door de gedragscode en onvoorziene meerkosten bij maatwerkprojecten, hoger uitvallen dan begroot en voor een tekort zorgen. De baten, onder andere door subsidies voor afgeronde projecten en hogere opbrengsten uit stedelijke deelopdrachten, stijgen weliswaar, maar compenseren deze de extra uitgaven niet volledig.

Bestemmingsreserve CMK Monitoring

De activiteiten van de CMK monitoring zullen per 2026 worden beëindigd. In lijn hiermee is bij de Programmabegroting 2026 voorgesteld om de

bijbehorende bestemmingsreserve op te heffen.

De verwachte kosten voor het jaar 2025 zijn lager uitgevallen dan eerder geraamd. Hierdoor is een geringere onttrekking aan de bestemmingsreserve benodigd. Gezien het resterende saldo en het feit dat de activiteiten in 2026 worden beëindigd, wordt voorgesteld om het initieel begrote bedrag over 2025 te onttrekken zodat de bestemmingsreserve eind 2025 leeg is en kan worden opgeheven.

Egalisatiereserves

Er zijn geen financiële mutaties binnen de egalisatiereserve te rapporteren sinds de meest recente begrotingswijziging

Voorzieningen

Wij geven in deze paragraaf een overzicht van onze arbeidsgerelateerde verplichtingen en overige voorzieningen. De basis voor het toevoegen aan en onttrekken uit onze reserves is het beleid zoals vastgelegd in de beleidsnota 'Reserves en Voorzieningen', vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 15-10-2020 (B2001349).

De onderstaande tabel toont het verloop van onze voorzieningen in het jaar 2025, evenals de verwachte eindstand per 31 december 2025.

Verloopoverzicht voorzieningen

(bedragen x €1 mln., prognose stand per 31/12)

Onderdeel	Beginsaldo	Vermeerderingen	Interne verminderingen	Externe verminderingen	Eindsaldo
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	12,6	1,2	-0,1	-0,8	13,0
V850001 Voorz.Pens. -, wachtgld, IZR(vm) Pers.&Best.	5,7	0,6	0,0	-0,6	5,7
V850003 Vrz. Arbeidsgerelateerde verplichtingen	6,9	0,6	-0,1	-0,1	7,3
V850005 Vrz Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,0
Overige voorzieningen	0,4	3,3	0,0	0,0	3,7
V850004 Vrz Rioolpersleidingen Oudenhorn	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
V850006 Vrz Herijking HWBP	0,0	3,3	0,0	0,0	3,3
Totaal voorzieningen	13,0	4,5	-0,1	-0,8	16,7

We vormen een voorziening als er voor het waterschap een verplichting of verantwoordelijkheid bestaat om op een bepaalde manier te handelen of presteren jegens een derde. Als hier een financiële verplichting aan hangt, zijn we verplicht hiervoor geld apart te zetten. De hoogte van de voorziening is het ingeschatte benodigde bedrag. De voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen.

Arbeidsgerelateerde verplichtingen*(bedragen x €1 mln.)*

Omschrijving	Vermeerderingen	Interne verminderingen	Externe verminderingen
V850001 Voorz.Pens.-, wachtgld, IZR(vm) Pers.&Best.	0,3	0,0	0,0
V850003 Vrz. Arbeidsgerelateerde verplichtingen	0,3	-0,1	0,0
V850005 Vrz Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	0,1	0,0	-0,1
Totaal mutaties arbeidsgerelateerde verplichtingen	0,6	-0,1	-0,1

Voorziening Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur (V850001)

Wij hebben de pensioen- en wachtgeldvoorziening geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten. Naar aanleiding hiervan is een aanvullende toevoeging aan de voorziening noodzakelijk gebleken van € 0,3 miljoen.

Voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen (V850003)

De toevoeging aan de jubileumvoorziening wordt met € 0,2 miljoen bijgesteld als gevolg van recente ontwikkelingen in de cao-afspraken. Daarnaast verhogen wij de toevoeging aan de verlofvoorziening met € 0,1 miljoen. Deze aanpassing is gebaseerd op de trendmatige groei van verlofsaldi in de afgelopen jaren, in combinatie met de groeiende omvang van het personeelsbestand.

Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) (V850005)

We hebben de toevoeging aan de voorziening voor de Regeling Vervroegd Uittreden aangepast. Deze aanpassing is het gevolg van nieuwe deelnames aan de RVU-regeling. Als gevolg hiervan is een aanvullende toevoeging van € 0,1 miljoen in de voorziening noodzakelijk om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

Overige voorzieningen*Voorziening Herijking Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) (V850006)*

In vergelijking met de 1e begrotingswijziging (Burap) is een nieuwe voorziening opgenomen. Deze toevoeging vloeit voort uit het besluit 'Herijking Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)' (iBabs 1554) van de Verenigde Vergadering van 1 oktober 2025 en is bedoeld ter dekking van de daaruit voortvloeiende verplichtingen.

Kengetallen

Op grond van de nieuwe verslaggevingsregels is opname van een aantal indicatoren verplicht. De indicatoren samen geven een beeld van de ontwikkeling van de financiële positie 2025.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van het waterschap ten opzichte van de belastingopbrengst en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat dit het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren, zoals de hoogte van de kapitaallastenquote (onderaan de pagina) en reservepositie .

Onderstaande tabel geeft de verhouding weer tussen de netto schuld en de belastingopbrengsten van het waterschap.

(bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Begroot	Begroting (incl. wijziging)	Begroting (na bijstelling)
Vaste schulden	347,4	391,3	391,3
Belastingopbrengst	226,7	226,7	227,9
Netto schuldquote	153,3%	172,6%	171,7%

De bijstelling van de belastingopbrengsten heeft geleid tot een lichte daling van de schuldquote. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen. De komende jaren stijgt de netto schuldquote als gevolg van de investeringsopgave.

Wendbaarheid van de begroting

Deze indicator heeft betrekking op de verhouding tussen de totale kapitaallasten en de totale bruto-exploitatiekosten ('kapitaallastenquote').

Uit onderstaande tabel blijkt dat de kapitaallasten als onderdeel van de begroting lager zijn dan begroot (na wijziging). De renteopbrengsten zijn positief bijgesteld, aangezien de aangetrokken financieringsmiddelen nog niet zijn aangewend voor de uitvoering van de geplande investeringen. Hierdoor konden deze tijdelijk bij het Rijk via Schatkistbankieren worden uitgezet. Het renteomslagepercentage is geactualiseerd naar 2,27%, een aanpassing ten opzichte van in het percentage van 2,52% zoals opgenomen in de Programmabegroting 2025.

(bedragen x 1 mln.)

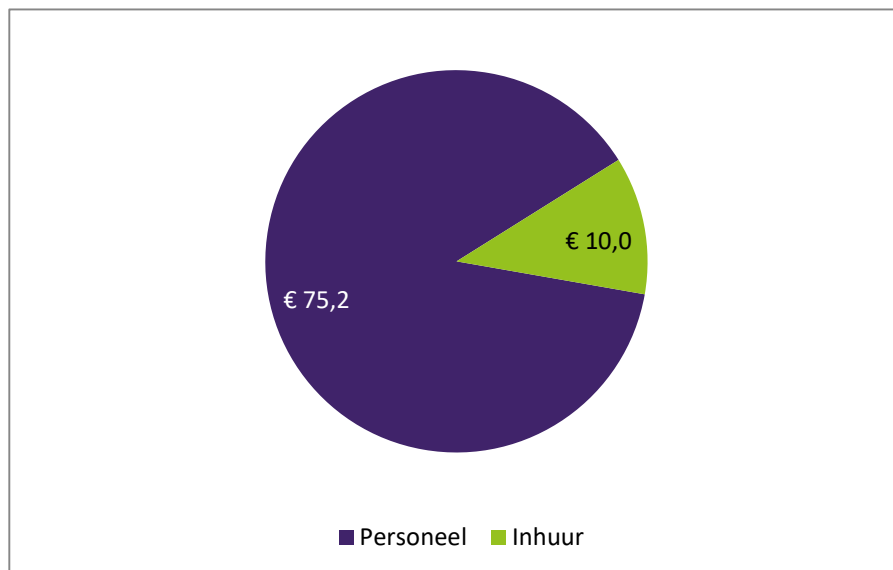
Omschrijving	Begroot	Begroot (incl. wijziging)	Begroot (na bijstelling)
Rente en afschrijvingen	40,8	37,9	37,4
Totaal lasten	265,0	266,9	268,8
Kapitaallastenquote	15,4%	14,2%	13,9%

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken van de volgende onderwerpen: sociale paragraaf en financiële rechtmatigheid. Sociale paragraaf

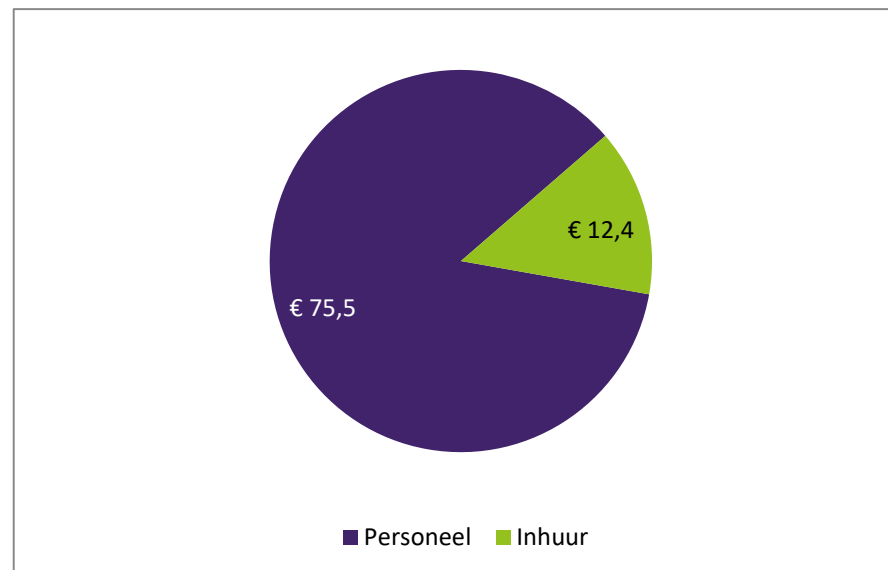
Capaciteitslasten - begroting

(bedragen x € 1 mln.)

Capaciteitslasten - begroting na bijstelling

(bedragen x € 1 mln.)

Capaciteit

De capaciteitslasten vormen het geheel van personele lasten en loonkosten (€ 75,2 miljoen) en inhuur (€ 10,0 miljoen). Het totaal aan capaciteitslasten wijzigt met de 2e begrotingswijziging van € 85,2 miljoen naar € 87,9 miljoen.

Op basis van de huidige uitgaven verwachten we een overschrijding van het in de programmabegroting opgenomen inhuurbudget van € 5,9 miljoen. Er wordt meer ingehuurd dan vooraf was voorzien. Dit is onder andere het gevolg van een vervangingsbehoefte (o.a. bij ziekte), andere contracten (inhuur in plaats van uitbestedingen van diensten), de start van een intensieve voorbereiding voor de slibvergistingsinstallatie Dordrecht en onvoorziene zaken in projecten (zoals de vervangingen ledigingen rioolwaterzuiveringsinstallatie Dordrecht en afronding nieuw besturing watersysteem). De overschrijding kan niet geheel gecompenseerd worden met de vrije loonruimte (€ 3,5 miljoen) als onderdeel van de verdere capaciteitslasten.

Om die reden wordt € 2,3 miljoen aan het inhuurbudget toegevoegd. Dekking vindt voornamelijk plaats uit het omzetten van materieel budget binnen het programma Bestuur en Organisatie (onder andere vanuit de materiele budgetten van Excellent assetmanagement en digitaliseringsprojecten, zie voor verdere toelichting het programma Bestuur en Organisatie). Dit bedrag komt ten goede aan de werkzaamheden binnen de programma's. Geconstateerd is dat niet alleen materiele inzet gewenst is binnen de programma's, maar ook aanvullende ureninzet door derden.

Daarnaast zijn de aanvullende financiële effecten van de cao wijziging, zoals in de 1e begrotingswijziging aangekondigd, inmiddels bekend en verwerkt. Hierdoor nemen de personeelskosten toe met € 0,3 miljoen.

Financiële rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording 2025

Inleiding

Zoals vanaf 2025 bij wet geregeld doet het college van dijkgraaf en heemraden zelf in de rechtmatigheidsverantwoording een uitspraak over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Daarin licht het college toe in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties financieel rechtmatig zijn. Het is de bedoeling dat hiermee de naleving van wet- en regelgeving bij financieel handelen wordt bevorderd en de transparantie en integriteit van het overheidshandelen wordt versterkt.

De verantwoordingsgrens is daarbij 2%. Dat wil zeggen dat bij minder dan 2% fouten het college van dijkgraaf en heemraden zich positief kan uitspreken over de rechtmatigheid. Deze grens is vastgelegd in de Financiële Verordening. In euro's komt deze grens in 2025 uit op € 5,4 miljoen. De rapportagegrens is € 500.000. Dat maakt dat alle geconstateerde onrechtmatigheden die groter zijn dan de rapportagegrens, worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Kader

De rechtmatigheidsverantwoording richt zich op 3 criteria, namelijk:

- Voorwaardencriterium

Dit gaat over de eisen uit wet- en regelgeving die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheerhandelingen. Afwijkingen gaan over inkopen die onterecht niet Europees zijn aanbesteed en over ongeoorloofde staatssteun.

- Begrotingscriterium

Dit houdt in dat financiële beheerhandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand moeten zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. De in de financiële verordening vastgestelde acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden niet toegelicht in deze paragraaf Bedrijfsvoering. De onderbouwingen op de afwijkingen van de baten en lasten ten opzichte van de begroting worden in de financiële analyse bij de programma's toegelicht. De onacceptabele overschrijdingen van de investeringskredieten die individueel lager zijn dan de rapportagegrens van € 500.000 worden gezien de beperkte omvang niet toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Dit gaat over het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Stand van zaken

- *Voorwaardencriterium*: met de spendanalyse voert de organisatie een controle uit op de aanbestedingsrechtmatigheid. Met ingang van 2025 wordt de spendanalyse door de 2e lijnafdeling Inkoop uitgevoerd waarna een review door Concerncontrol volgt. De tussentijdse beoordeling van de spendanalyse, n.a.v. de interim controle, is dat de analyse te globaal is en onvoldoende zicht biedt op de relevante toetspunten. Dit kan tot vertraging leiden bij de jaarrekening controle en beperkt inzicht in de rechtmatigheid van aanbestedingen. Door de accountant is aan Team Inkoop geadviseerd om op korte termijn maatregelen te treffen waarmee wordt geborgd dat bij de controle van de jaarrekening 2025 een volledig rechtmatigheidsdossier met spendanalyse beschikbaar is.
- *Begrotingscriterium*: voor zover sprake is van afwijkingen van de baten en lasten ten opzichte van de vastgestelde begroting zijn deze in de financiële analyse bij de programma's toegelicht. Met het vaststellen van de 2e begrotingswijziging 2025 door de Verenigde Vergadering is er - voor zover nu inzichtelijk- geen sprake van overschrijdingen op afgesloten investeringskredieten.
- *Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium*: ten aanzien van dit criterium zijn geen constatering te melden.

Bijlagen

Aansluiting

In onderstaande tabel worden de primitieve begrotingsbedragen per programma uit de Programmabegroting 2025 (inclusief tussentijdse wijzigingen) naast de begrotingscijfers voor de 2e begrotingswijziging 2025 gezet. Hiermee worden de mutaties die zijn doorgevoerd en leiden tot bijgestelde begrotingscijfers in beeld gebracht.

Bedragen x € 1 mln.

Omschrijving	Begroot 2025	Mutatie	Begroot 2025 (incl wijzigingen)
Saldo van baten en lasten voor bestemming	10,5	2,2	12,7
1 Waterveiligheid	23,0	3,7	26,6
Begroting (initieel)	23,0	0,0	23,0
VV-besluiten tussentijds	0,0	3,3	3,3
1e Begrotingswijziging	0,0	0,4	0,4
2 Voldoende en Schoon Water	69,9	-0,6	69,2
Begroting (initieel)	69,9	0,0	69,9
VV-besluiten tussentijds	0,0	0,0	0,0
1e Begrotingswijziging	0,0	-0,6	-0,6
3 Waterketen	94,9	0,0	94,9
Begroting (initieel)	94,9	0,0	94,9
VV-besluiten tussentijds	0,0	0,0	0,0
1e Begrotingswijziging	0,0	0,0	0,0
4 Wegen	16,2	-1,3	14,8
Begroting (initieel)	16,2	0,0	16,2
VV-besluiten tussentijds	0,0	0,0	0,0
1e Begrotingswijziging	0,0	-1,3	-1,3
5 Bestuur en Organisatie	28,8	1,0	29,7
Begroting (initieel)	28,8	0,0	28,8
VV-besluiten tussentijds	0,0	0,2	0,2
1e Begrotingswijziging	0,0	0,8	0,8
6 Dekkingsmiddelen	-222,2	-0,4	-222,6

Omschrijving	Begroot 2025	Mutatie	Begroot 2025 (incl wijzigingen)
Begroting (initieel)	-222,2	0,0	-222,2
VV-besluiten tussentijds	0,0	0,0	0,0
1e Begrotingswijziging	0,0	-0,4	-0,4
Reserve mutaties	-10,5	-0,8	-11,3
7 Toevoeging aan reserves	0,1	1,2	1,2
Begroting (initieel)	0,1	0,0	0,1
VV-besluiten tussentijds	0,0	0,0	0,0
1e Begrotingswijziging	0,0	1,2	1,2
8 Onttrekking aan reserves	-10,5	-2,0	-12,5
Begroting (initieel)	-10,5	0,0	-10,5
VV-besluiten tussentijds	0,0	-0,9	-0,9
1e Begrotingswijziging	0,0	-1,0	-1,0
Saldo van baten en lasten na bestemming	0,0	1,4	1,4

In de Verenigde Vergadering van 9 oktober 2024 (iBabs 1235) is besloten om de kosten van 2025 voor de versterking van het bestuurlijk proces voor 100% te dekken uit de algemene reserves van de programma's (€ 0,2 miljoen). De kosten van 2026 worden voor 50% gedekt uit de algemene reserves van de programma's.

In de Verenigde Vergadering van 1 oktober 2025 (iBabs 1545) is besloten om een voorziening (€ 3,3 miljoen) op te nemen voor de herijking HWBP voor 2014-2022. Ter dekking hiervan is de bestemmingsreserve Dijkversterkingen volledig onttrokken (€ 0,8 miljoen). Het restant van de dekking wordt verwerkt in de Jaarrekening 2025.

Lijst van afkortingen

Afkorting	Verklaring
ALM	Asset Lifecycle Management
CER	Critical Entities Resilience
CMK	Compenserende maatregelen kierbesluit
GOS	Goeree-Overflakkee en Spijkenisse
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
RVU	Regeling Vervroegd Uittreden
rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SEB	Schoon en Emissieloos Bouwen
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoed informatie Heffing en Waardebepaling
TA	Technische Automatisering
UDO	Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden
WHW	Wet Herverdeling Wegenbeheer
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSHD	Waterschap Hollandse Delta
Wwke	Wet weerbaarheid kritieke entiteiten

Naamconventie investeringen

Eén van de ontwikkelopgaven uit de strategische investeringsagenda is het aanpassen van de namen van de investeringen. Uit de naam van de investering blijkt namelijk niet altijd duidelijk wat het doel van de investering is. De namen van de investeringen worden aangepast op basis van vastgestelde richtlijnen, waardoor er meer eenduidigheid komt in de naamgeving. Ook kan aan de naam van de investering worden gezien wat er met de investering wordt beoogd. Hiervoor is een was-wordt tabel opgesteld en deze is te raadplegen in de onderstaande bijlage .

Deze bijlagen kunt u vinden op de website. [2e begrotingswijziging 2025](#)